

Kiñwaati ki Bifiee bi Jœøj le Fiee fi nuun le Kiñwaati kini-i

Kiñwaati kini nuun kii biee bi Jiso Krai tè doonchë li Jœøj wu ñwani wu nto-oñ. Jœøj tè tsëe kinwaati kini mfi wu be tè buu wu be gëenj be gëes le kigen ki Patmo-o. Tè tsëe li bintaashe bi bëniij be kimbeenche-e bi tè nuun mfomenyaan. Tè gii tsëki, bëchi be biee bi Jiso kibee tè doonchë li wu-u le tsëe tuumi li bintaashe bi mfomenyaan bilu-u. Fiee fi biki fe nuun kintutu ki biee le ñge bi tè ñiñgi le fieu fimu-u si kifiee, si Nyø gii naa yi soo bëniij be nuun bee, gëe be bifi li ñge-e.

Bikoo bi biee bi le Kiñwaati kini-i

1:1-8 Mbëëchë

1:9-3:22 Kifiee ki ñkosi mao binwaati bi giingi li bintaashe bi bëniij be kimbeenche-e bi mfomenyaan

4:1-8:1 Kiñwaati ki be tè laan bintsii mfomenyaan be ñweej

8:2-11:19 Søñ yi mfomenyaan

12:1-13:18 Kinjuun ki nya-añ yi bosini nyañ yi dzø be nyáñ yi koofiyi fiestu

14:1-15:8 Bifiee bimu chichi chichi

16:1-21 Beke mfomenyaan be shenj yi Nyø yi fuuti

17:1-20:10 Be leeshé Babiløn be nyañ yi koofiyi mao bëniij be bentomføn be Nyø-ø be binsëe le mao kiñkundi

20:11-15 Nsa wu le kimerise-e

21:1-22:5 Kwëenj wu liboo wu fwëj be nshë yi fiëj mao Jerosaleñ wu fwëj

22:6-21 Kimerise

Kimbœchœ

¹ Kiñwaati kini nuuñ kii biee bi Nyɔ tè nyε li Jiso Krai-i le doonchε li bœniñ bee li, le bi bieε biee bi kœmi le bi nuuñ mfi fintœñ. Jiso Krai se tuu nton nchindaa we lε wi we wu nimε-ε wu Jœñ li le fε le be kœe biee bilu.

² Se tsεε nεe freee fichu fi tè ñεñ, fi nuuñ jε yi Nyɔ yini bε biee bi Jiso Krai tè tee li wuu.

³ Kinεetinε ki nœña gii ki nuuñ ki wi wu gii ni teenyi nton wu Nyɔ wuni lœwe ñge. Se kinεetinε ki nœña gii ki nuuñ tε li bœniñ bε gii be woo freee fi bε tsεε le kiñwaati kilu-u kini be giki, kifε mfi wu biee bilu wε tsæketsækε.

Jœñ nyε n'yeeshε li bintaashε bi bœniñ be kimbeenchε-ε bi mfomenyaan

⁴ Ε mi wu Jœñ, ntsekœ kiñwaati kini li bintaashε bi bœniñ bε kimbeenchε-ε bi mfomenyaan bi nuuñ lε bimbe bi kwεεñ wu Eesha-a. Shéñ yi Nyɔ yi dzeeñ be mbœñgii ni bi nuuñ be benj bi dzeti fε Nyɔ yi nuuñ lu, yi te nuuñ lu, yi se gii yi bε. Kimbœnε bε mbœñgii bini ni bi nuuñ li be-enj bi buti te li fiana yi mfomenyaan yi nuuñ li kabara we-e limfwe,

⁵ mœ li Jiso Krai-i wu nuuñ nεe wu wu ti doonchi freee fi chœñ kii Nyɔ li bœniñ li. Gii nuuñ wi wu ñkosi li ñkarise mbochu li kwe-e. Ε wu wu sekí bœmfœñ bœchu bε li nshe yini-i. N'yeañchε ni nuuñ li wuu. Ε wu wu kœngisi bee, tè buu bee li tsanj yi bibifi-i bε ñgoñ mee.

⁶ Wu fœœ bee tε nuuñ bœniñ bε bumfœ-øñ, wu fε bee tε nuuñ bε te muntofi bε Nyɔ-ø yi nuuñ Nyɔ mœ

Baa we. Bunœja bœ buŋga buchu nuuŋ li wuu mfi kwi ma nsinj. Fi nuuŋ le.

⁷ Biche yeeŋ ne ḥœŋ, Jiso bœeœ, gii ni bœe li kiku-uŋ. Beniŋ bechu gii be ḥœŋ wu mœœ beniŋ bœ tœ beeŋ wu bœ gœŋe. Bitonj bi li nshœ-e bichu gii bi ni bi fuuti bœ kwe kii wu. Ḫ leœ fi gii fi nuuŋ le. Fi nuuŋ le.

⁸ Taa Nyœ tiitœ le ε wu wu nuuŋ Alfa, ε wu wu nuuŋ Omœga. Ḫ wu wu wœ lu, ε wu wu tœ nuuŋ lu, ε neœ wu wu gii naa bœ. Ḫ wu wu nuuŋ Buŋga Buchu.

Jœøj ḥœŋ Jiso

⁹ Ḫ mi Jœøj, ḥwaana wunœ li Jiso-o, bee bechu ḥiŋgi ḥœŋ kii wu, tœ nuuŋ li bumfœŋ bwœ li linti, tœ kœndi shœŋ li biee bichu-u. Ntœ nuuŋ li kiŋgenj ki Patmo-o ε bœ tœ buu mi bu busu kii jœ yi Nyœ yi ntœ ntiifi ntuu mfenjisi kii Jiso.

¹⁰ Tœ gii nuuŋ li jobœ chi Taa le, le ni nuuŋ li tsanj yi Fiana yi Nyœ-o, nse ndza ḥwo si jœ yo le mi-i jinj lewe ḥœŋ si sœŋ.

¹¹ Yi tœ yeti yi tiiti le, “Tsœœ biee bi o ḥiŋgi bini le kiŋwaati-i o tuumi li bintaashœ bi bœniiŋ bœ kim-beenche-e bi mfomenyaan bi nuuŋ le bintsii bi Efisœŋ, Similna, Pegamum, Tayatira, Sadis bœ Filadelfia mœœ Lawdesia.”

¹² Le mfikisi yi le ḥœŋ wi wu tiiti li mi-i. Le mfiiki, ḥœŋ biee bi be tœomi belambo li bi-i mfomenyaan ε bœ nachœ bœ kikwa ki yœchi-i.

¹³ Wi wumu nuuŋ lenti le biee bi bœ tœomi belambo lu liwe biee, si Nwanœ wi, ε wu chuumœ kiŋkonj ki ndœenj, wu wa kœnde li ḥkondi-i ε bœ nachœ bœ kikwa ki yœchi.

¹⁴ Yi ye yi li fa tœ neŋgi si chikpisi, yi tœ neŋgi ni mpwœœŋj si biŋ, lii yee leœbi si nimi chi wi-i.

15 Bikaa biee nuuŋ shiingii si kikwa ki yechi ki bε təŋ, jε ye tundi si dzəŋ yi mfwamfwa.

16 Tε gii kεmi mutsəŋ mfomenyaan lε kibenε kee ki kigəŋε-ε, nyɔ yi dziŋ yi keeti bimbe bichu buti wu lewa, bushi bwē miɛŋini si jobε ti leebi.

17 Si ntè ŋεŋ wu lε, nse we lε wu lii nnuuŋ si gwini chi wi-i. Gee kibenε kee ki kigəŋε li mi-i bwiŋ tee le, “Kiiŋ o ni o chəndi kε. E mi wu nuuŋ Nkosi, ntuu nuuŋ wu Lejiŋ.

18 E mi wu wε lu. Ntè ŋkwi, se nuuŋ le biche ɔ ŋεŋ, mi nse ŋkaari mi mbo, ŋgii ni nuuŋ lu mfi kwi. Nkεmi kiŋgwiyε ki kwe-e bε ki li kwεεŋ wu biŋkwi-i.

19 Bedeeni, tsεε biee bi ɔ ŋεŋ, biee bi nuuŋ dεeni mao bi gii bi ni bi keti lejŋ.

20 Kinyike ki ffee lε ki nuuŋ kii mutsəŋ mu mfomenyaan mu ɔ bee ɔ ŋεŋ lε kibenε keŋ ki kigəŋε-ε bε biee bimu mfomenyaan bi bε nachε bε kikwa ki yechi bi bε təmi bεlambo li bi-i biee doonchi nuuŋ fini: Muttsəŋ mu mfomenyaan mwεε nuuŋ bεnchindaa bε Nyɔ-ɔ bε nuuŋ bε bintaashε bi bεniŋ bε kimbeenche-ε bi mfomenyaan bilu, biee bi mfomenyaan bi bε təmi bεlambo li bi-i liwe biee nuuŋ bintaashε bi bεniŋ bε kimbeenche-ε bi mfomenyaan bilu.”

2

*Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashε
ki bεniŋ bε kimbeenche-ε ki Efisheŋ*

1 Wi wu ntè ŋεŋ wε tee li mi-i le, “Tsεε kiŋwaati li nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu nuuŋ wu kintaashε ki bεniŋ bε kimbeenche-ε ki Efisheŋ le, ‘Wuni nuuŋ n'yoru wu wi wε wu kεmi mutsəŋ mu

mfomənyaan lε kibənε kee ki kigəŋε-ε, denŋi lənti lε biee bi mfomənyaan bi be nachε bε kikwa ki yεchi ki be təɔmi bəlambo li ki-i liwe.

² Nkiič kin̄ge kine bε si ne nindi ne liŋgisi, nkiič te shén yi ne kendi bε si nuuŋ ne te beŋ ffee fi bəniŋ bε bifī bεε bε fi kε. Ne məŋ baa kitun bəniŋ bε ti teenyi yi yibe le ε be bəŋ bε nto-oŋ bε Jiso-o be se nuuŋ yε məo ke, ne ŋεŋ baa le be baa bəniŋ bε binsεε lε.

³ Nkii si ne gbeŋgi ne kendi shén li ffee fichu-u kii mi mfioŋu nsiŋ.

⁴ Se nuuŋ le, ffee fimu fies lu fi nkəmi kii beŋ fi dzeeŋ yε fe mi-i ke. Ne mεεŋ yε ne kəmi kin̄kəŋgise ki ne tε shiiŋ ne kəmi nkosi kεε ke.

⁵ Kimi yεεŋ fe ne tε saa ne nuuŋ se ne dza ne we. Ne fiiki shén yine ne kaari ne ni ne feti si ne tε feti nkosi. ε ne mεεŋ ki fiiki ke, ke mi mbε, ntsaaki ffee fine fi be təɔmi kin̄'wofu li fi-i fies fe fi lemi.

⁶ Se nuuŋ le, ffee fi tsaaŋ fi ne feti nuuŋ le ne baanini baa kin̄ge ki kintutu ki bəniŋ bε Nikola-a, nuuŋ ffee fi mbaanine tε.

⁷ Wi wu kəmi bintooŋ, mwε woo ffee fi Fiana yi Nyɔ tiiti li bintaashε bi bəniŋ bε kimbeenche-ε. Wi wu gii sɔ ŋgii nyε dze le ji muntaaŋ mu kitu ki nyεε ntse-ε, ki nuuŋ fe kintsii ki bujəŋ bu Nyɔ-ɔ.’”

Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashε ki bəniŋ bε kimbeenche-ε ki Similna

⁸ Wi wulu tuu tee li mi-i le, “Tseε kin̄waati li nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu nuuŋ li kintaashε ki bəniŋ bε kimbeenche-ε ki Similna le, ‘Wuni nuuŋ n'yɔru wu wi wu nuuŋ Nkosi, tuu nuuŋ wu Lεjiŋ. ε wu wu tε kwi wu se tuu wu kaari nuuŋ lu.

9 Nkii bəŋge bə ne ŋiŋgi məo kifoo kinε, se nuuŋ le ne baa bəniŋ be bulofu-u. Nkii jé yi bifi yi bəniŋ tiiti kii ben. Be teenyi yi yibe le be baa Bəjuu, be se nuuŋ ye ke. Be nuuŋ kintutu ki Sata-aŋ.

10 Kiiŋ ne ni ne chəndi bəŋge bə ne gii ne ŋεŋ kε. Yike yeeŋ ne woo, kiŋkundi weki kεε le ki lii ben bamu li yih yi ncha-a kituŋ le ki mənchε ben. Ne gii ne ŋεŋ ŋε li jo yoofi-i. Məo nuuŋ le ne gii ne kwı, ne lemi ne teemi, nee le ŋgii naa nyε kifɔ ki bumfɔ-ɔŋ ki nuuŋ ntse wu kimake li be-en.

11 Wi wu kəmi bintoon, mwε woo ffee fi Fiana yi Nyɔ tiiti li bintaashε bi bəniŋ be kimbeenchε-ε. Wi wu gii naa sɔ, kwe yi kiŋga kifε nuuŋ tε naa le yi konj li wuu ke.' "

*Ntoŋ wu Jiso wu giiŋgi li kintaashε
ki bəniŋ be kimbeenchε-ε ki Pegamum*

12 Wi wε tee li mi-i le, "Tseε kiŋwaati li nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu kintaashε ki bəniŋ be kimbeenchε-ε ki Pegamum le, 'Wuni nuuŋ n'yɔru wu wi wu kəmi nyɔ yi dzinj yi keeti bimbe bichu:

13 Nkii fe ne tsiiŋ. Ne tsiiŋ nee fe kabara wu Satan nuuŋ fe. Se nuuŋ le, ne lemi yeeŋ nee li bukoon bwe-en ne teemi. Ne ti meen ki faaŋ ke ŋgewu shén li mi-i li jo yi Antipa wi wu lemi lε nsa wε-εŋ lejij wu nuuŋ wi wu tsaaŋ ke. Tε tiiti kii mi, bε se wo wu lε be-en lenti fe Satan tsiiŋ fe.

14 Se nuuŋ le, ŋkeməo nee biee bimu niŋ kii ben bi dzeen yε fe mi-i kε. Beniŋ bamu baa lu lι kintutu kinε-ε be biki ntiife wu Balaŋ wu tε tifi Balak le fe ffee fi bɔɔŋ be Iselεe nuuŋ be kɔtε li fi-i be we. Tε feti be jii biee bi be fe bentaanchε lu li bənyɔ-ɔ tuu fe be tuu be tsiiŋ ntse wu nyεŋ yi bukwεε.

15 Σ nεε le si nε kεmi baa tε bεniiŋ bamu li kintutu kine-ε be biki ntiifε wu bεniiŋ be Nikola.

16 Bεdεenι, fiiki yεεŋ shεn yinε. Σ nε mεεŋ ki fiiki kε, kε ɳgii mbε mfi Fintεŋ ɳgwε be bεniiŋ belu be nyɔ yi dziŋ yi buti le mi-i wa.

17 Wi wu kεmi bintoοŋ mwε woo ffee fi Fiana yi Nyɔ tiiti li bintaashε bi bεniiŋ be kimbeenchε-ε. Wi wu gii sɔ, ɳgii ndzɔɔ fe mana* wu be tε nyikε nyε li wuu, ntuu nyε wu tεtε chi ncherere chi be tsεε bukoοŋ bu fεŋ li chi-i, wi nuuŋ yε lu wu kii bukoοŋ bulu fuki wi wu fi tεtε chilu siŋ kε.’ ”

*Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashε
ki bεniiŋ be kimbeenchε-ε ki Tayatira*

18 Wi wε tuu tee li mi-i le, “Tsεε kiŋwaati li nchin-daa wu Nyɔ wu kintaashε ki bεniiŋ be kimbeenchε-ε ki Tayatira le, ‘Wuni nuuŋ n'yɔru wu Nwanε Nyɔ. Σ wu wu lii yee duti si nimi chi wi-i, bikaa biee nuuŋ shiŋgii si kikwa ki yεchi ki be təŋ fεgwε.

19 Nkiiø kiŋge kine, nkii si ne kεmi kiŋkɔŋgise, nkii te shεn yi ne gεε li mi-i mɔɔ nime chi ne nindi be si ne kendi shεn. Nkiiø te le kiŋge kine ki dεenι dzeenι kεε ki yεki ki ne te kεmi nkosi.

20 Se nuuŋ le, ffee fimu ffee lu fi nkεmi kii beŋ fi mεεŋ ki dzəŋŋ ke fe mi-i kε. Ne gεε baa kwεεŋ wu Jεεbε wε le ni feti ffee fi feti. Teenyi yi yee le ε wu ntomfəŋ wu Nyɔ, yεŋgi bεniiŋ beŋ be ntiifε we, feti be tsiiŋ ntse wu nyεŋ yi bukwεε, be tuu be jii biee bi be fe bεntaanchε lu li bεnεyɔ-ɔ.

21 Mi nyεɔ wu mfi le fiiki shεn yee, se nuuŋ le wu faaŋjɔ le fikisi yε ntse we wu bukwεε kε.

* **2:17** Mana te nuuŋ bijinε bi Nyɔ te gii yi nyεki bεniiŋ be Iselεe lu mfi wu be te nuuŋ libuka li biya mbaanyεε li

22 Yike yeeŋ ne woo, ŋgii ntoŋ chigəŋ li wuu chi giiki wu fentaa be bəniŋ bə bee be feti bukwəe bu nyə-εŋ chi ni chi ŋwəki be be ŋge, fuki nee fe be fiiki li biee bi kwəŋŋ wulu feti nsiŋ.

23 Ngii ŋ'woye bəoŋ bee be kintutu-u, bədəeŋi yih yi nleke li Nyɔ-ɔ chi tuu yi kee le ε mi wu ŋkii biee bi nuuŋ li mbeechə wu bəniŋ li, be bi nuuŋ li shéŋ yi bee. Ngii nsoon wi kwi biki si nime chee nuuŋ.

24 Se nuuŋ le, ben bamu baa Tayatira be məeŋ ki lenj ke li wuni ntiife kε, be laanchi ye te ftee fi bəniŋ bamu teenyi le biee bi Sata-aŋ bi le munyiikɔɔ li kε, mi nteeo le, məeŋ ye ntuu ŋgee bənte bamu li yih yine-ε kε.

25 Fi se ftee le, ne ni ne kəmi li ftee fi ne kəmi-i mkpaan, gəeŋ bo bu ŋgii mbe.

26 Wi wu gii so, feti nime chi ŋkəŋgisi nsiŋ wu gəeŋ wu məeshi, ŋgii nyə wu buŋga ni nuuŋ le bitoŋ ləwe.

27 Ne si Baa weŋ nyə buŋga li mi-i, ŋgii nyə buŋga li wuu ni sek̩ bi be kimbaan ki muŋkɔ-əŋ, ni bonyi bi lu ne si shaŋ yi chime yi be booye li biŋke-ε li biŋke-ε le.

28 Ngii nyə wu fintsoŋ fi Taa le fi le ŋwori.

29 Wi wu kəmi bintoŋ, woo ftee fi Fiana yi Nyɔ tiiti li bintaashə bi bəniŋ be kimbeenche.’ ”

3

Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashə ki bəniŋ be kimbeenche-ε ki Sadis

1 Wi wu ntɛ ŋeŋ we tuu tee li mi-i le, “Tsəe kiŋwaati li nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu li kintaashə ki bəniŋ be kimbeenche-ε ki Sadis le, ‘Wuni nuuŋ n'yɔru

wu wi wu kəmi fiana yi Nyɔ yi mfomənyaaŋ mɔɔ
muntsəŋ mu mfomənyaaŋ: N̄kioŋ kiŋge kinɛ. Nε
yenŋi li beniŋ li le nε mεen̄ baa bεyŋ, nuuŋ ε nε
kwiye kituŋ.

² Kaaŋgi yeeŋ, nε tondɛ buŋga lε fiee fi shε-ε, fi
nuuŋ lε kwe wa. Nε kεe le mmeeŋjɔ ki ŋɛŋ ke kiŋge
kinɛ le ki dzəəŋ ki gεeŋ ki mεeshi lε Nyɔ yεŋ lii ke.

³ Nε kimi yeeŋ fiee fi nε tɛ fi mɔɔ fiee fi nε tɛ woo.
Nε kəmi yeeŋ lu, nε kəmi le nε fiiki shεŋ yinɛ. ε nε
mεen̄ ki kaaŋgi ke, ke ŋgii naa dza mbe lε be-en̄ si
wih, nε tε kεe mfi wulu ke.

⁴ Se nuuŋ le, nε mεen̄ baa nε kəmi beniŋ bamu
niŋ Sadis bε mεen̄ baa ki liibi ke ndú yibe ke. Beeyε
baa bε gii be ni be deŋgi tεe be, ε be chuumε ndú yi
ncherere, kife be baa beniŋ bε kochε te.

⁵ Wi wu gii naa sɔ, mwε gii naa lii tε ndú yi
ncherere. Wεe wi nuuŋ ntε naa ŋ'wɔɔyε bukoon̄
bwēe lε kiŋwaati ki beniŋ bε kəmi ntse wu kimake-
ε ke. Ngii naa ntee bε kimfimε ken̄ limfwe li Taa li
bε bənchindaa bee le ŋkioŋ wu.

⁶ Wi wu kəmi bintoŋ woo fiee fi Fiana yi Nyɔ
tiiti li bintaashε bi beniŋ bε kimbeenche-ε.' "

*Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashε
ki beniŋ bε kimbeenche-ε ki Filadelfia*

⁷ Wi wulu se tuu tee li mi-i le, "Tseε kiŋwaati
li Nchindaa wu Nyɔ wu li kintaashε ki beniŋ bε
kimbeenche-ε ki Filadelfia-a le, 'Wuni nuuŋ n'yɔru
wu wi wu waan̄ wε tuu nuuŋ wi wu cheeŋ. ε wu
wu kəmi kiŋgwiye ki bumføŋ bu Daafi-i. Ti gwiyi,
wi tε nuuŋ lu wu nuuŋ fa ke, ε wu fa, wi tε nuuŋ lu
wu nuuŋ gwiyε ke:

⁸ Nkiio binje bine. Yike yeeŋ ne woo, mi ḥgwiyoɔɔ kigoo li be-en mi ḥgeɛ mkpeenj, wi se nuuŋ ye lu wu nuuŋ fa ke. Nkiio te le ne kemii ye buŋga ḥge ke, se nuuŋ le, ne kichi baa nee tefɛ cheŋ. Ne mœen baa ki faaŋ ke mi ke.

⁹ Yike yeeŋ ne woo, benniij baa be nuuŋ li kintutu ki Sata-aŋ be kwenji le be baa Bejuu, nuuŋ be yeqgi bu yeqju, be nuuŋ ye Bejuu ke, ḥgii naa mfɛ be, be be be we li bikaa bine-ɛ ne kee le ḥkɔŋgisi benj.

¹⁰ Si ne geɛ baa tefɛ cheŋ kii ḥkanu shéŋ le, ḥgii ḥkiiche benj mfi wu mœnche gii be li kikoo ki nshe-ɛ kichu le mœnche benniij be nuuŋ li nshe-ɛ.

¹¹ Mbɛɛɔ mfi fintɛŋ. Ne kemii li ftee fi ne kemii-i mkpaanj, kii wumu ni fi kifɔ kine ki bumfɔ-ɔŋ.

¹² Wi wu gii so, ḥgii mfɛ wu ni nuuŋ kintosi ki li yih yi muntofi-i yi Nyɔ yeeŋ se te naa tuu le bo lu ke. ḥgii ntsɛɛ bukoonj bu Nyɔ yeeŋ li yi yee li be bukoonj bu kitonj ki Nyɔ yeeŋ ki nuuŋ Jerosaleŋ wu fwɛŋ wu buti fe Nyɔ yeeŋ liboo. ḥgii ntsɛɛ te bukoonj bweŋ bu feŋ li yi yee li.

¹³ Wi wu kemii bintooŋ mwɛ woo ftee fi Fiana yi Nyɔ tiiti li bintaashɛ bi benniij be kimbeenche-ɛ.’”

*Ntoŋ wu Jiso wu giŋgi li kintaashɛ
ki benniij be kimbeenche-ɛ ki Lawdesia*

¹⁴ Se tuu tee li mi-i le, “Tseɛ kinqwaati li nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu li kintaashɛ ki benniij be kimbeenche-ɛ ki Lawdesia le, ‘Wuni nuuŋ n'yɔru wu wi wu bukoonj bwee nuuŋ le, Fi nuuŋ le. Nuuŋ wi wu ti lemi li jɛ ye-e, nuuŋ wi wu tiiti cheŋ kii Nyɔ. E wu kimbeɛchɛ ki ftee fitchu fi Nyɔ tɛ tɔŋ:

15 Nkiis binje bine. Ne baa fine! Ndemu siŋ, n'yuuse siŋ. N'wekoo le bee nuun ne ndendi ke ne yuusi!

16 Bedeeni, si ne baa fine kintikinti ndemu nsinj n'yuuse nsinj le, ngii ḥkwiyē beŋ le mi-i wa.

17 Ne kwenji le ne baa beniij be kwa-a le ne loo baa kituŋ ne mœen ye ne weki ffee ke. Ne tiiti le, ne tè ḥej le fine fo ffee ke ni? Ne baa beniij be nshiiŋ keeti beniij be be, beniij be kifoo le, ne baa binyee mao beniij be denji tin biləlu!

18 Nse ḥ'wekoo le ntifi beŋ le ne go kikwa ki yechi li mi-i ki be tè tɔŋ be nache ki wuuti, ne se nuun beniij be kwaa. Ne go ndú yi ncherere ne baanyé binyi bine lu, kii beniij ḥingi beŋ ne kemí buya. Ne go te ntsi yi lii li mi-i, ne fwa lii yine lu, ne se ni ne ḥingi biee.

19 Beniij be ḥkɔŋgisi, nti ḥ'wami be li binje bi bee, nyee ḥge li bee le ntifi be. Bedeeni, doonche yeeŋ kinje ki shaan, ne fiiki shéŋ yine.

20 Yike yeeŋ ne woo, nleməa fweej ḥkundi. E wi woo je yeeŋ, wu gwiye kigoo, nle mbə təe wu te ni te jii biee, ffee fimumkpaŋ.

21 Wi wu gii so, ngii naa nyee wu kintsii shee təe wu li kabara we-ŋ si ntè nsə nse nshee təe Baa weŋ li kabara we-e.

22 Wi wu kemí bintooŋ woo ffee fi Fiana yi Nyə tiiti li bintaashé bi beniij be kimbeench-e-.' "

4

Jaoŋ ḥej be nyee n'yənchē li Nyə-ə liboo

1 Lejjin le biee bini-i, le ntuu mbiche, dza ḥej kigoo liboo ki nuun mkpeen. Je yi ntè nsaa ḥ'woo

ŋkosi yi yeti li mi-i si səŋ, yi tuu yi tee li mi-i le, “Kiiŋgi o bə fəni ŋgii ndoonchə li wəə biee bi kəmi le bi ka lejŋ li mfi wuni-i.”

² Mfwaa mumkpaŋ, ndza ntuu nuuŋ li tsan̄ yi Fiana yi Nyɔ-ɔ, mbiee ŋɛŋ kabara wu nuuŋ liboo, ε wi shee li wuu liwe.

³ Wi wu tə shee lu wə tə miɛŋini si ŋwaani ta yimi yi tɛɛmi kwa yi bə teenyi le Jaspa mɔɔ yi bə teenyi le kanelia, ε kila laaŋ ki kəne kabara wulu ki miɛŋini si tɛtɛ chi bə teenyi le emeraa.

⁴ Bəkabara bamu mbaamfiee ntsə bənɛe tə kəne kabara wulu, bəkaaŋ bamu tə shee li bə mbaamfiee ntsə bənɛe baa ε be liishə ndú yi ncherere, ε be been bifɔ bi bumfɔŋ bi bə nachə bə ki kwa ki yɛchi be li fa.

⁵ Dzaŋ yi lɛebi tə buti li kabara wəə, yi wami, yi ndunjgi bəlambo duti li kabara wulu-u limfwe mfomenyaan bə tə nuuŋ fiana yi Nyɔ yi mfomenyaan.

⁶ Fiee fimu nuuŋ tə li kabara wulu-u limfwe fi bosini dzɔɔ yi nyɔŋa yimi yi wuuti ni waanŋ si miadəŋ.

Biee bi yoŋ bimur binɛe tə leŋ bi kəne kabara wulu bimbe bichu bi nuuŋ ε bi yisə bə lii limfwe bə lejŋ.

⁷ Fiee fi yoŋ fi limfwe tə bosini buri, fi biki bosini naŋ wu nyuŋ, fi tə tuu fi biki fe kəmi bushi si bu wiwoŋ, fi lejŋ se bosini kindooŋ fe ki jiindi.

⁸ Biee bi yoŋ bi binɛe bilu tə kəmi bibə busɔɔ busɔɔ, ε bi yisə bə lii ləwe bə lekwiiŋ. Biee bilu tə shiiŋ bi yuuti biee butuu mɔɔ fənshaan̄ bi tə chikε ke. Bi tə shiiŋ bi yuuti le,

“Nyɔ yɛ waanŋ! Nyɔ yɛ waanŋ! Nyɔ yɛ waanŋ!
ε Taa Nyɔ yi Kəmi Buŋga Buchu.

ε yi yi tè nuuŋ, ε yi yi nuuŋ, ε yi yi gii yi be.”

⁹ Mfi wu biee bi yoŋ bilu tè shiiŋ bi pieti Nyɔ bi nyee ŋguŋu be kiyɔɔni li yi yi tè shee li kabara nuuŋ lu mfi kwi ma siŋ,

¹⁰ bekaan̄ be mbaamfiee ntsɔ bɛnɛe baa se we be gɛeŋ yi limfwe li yi yi tè shee li kabara wɛ-ɛ, be nyee n'yɔɔnchɛ wu nyɔŋa li wu wu nuuŋ lu mfi kwi ma siŋ. Fe be feti le be se buushi bifɔ bi bee bi bumfɔ-ɔŋ, be giki li kabara-a limfwe be yuuti le,

¹¹ “Wɛ wu nuuŋ Taa, o nuuŋ Nyɔ yisɛŋ,

ɔ kɔchɛ le be ni be tendi bɛndee bo,

be nyee ŋguŋu li wɛ-ɛ,

be pieti bun̄ga bwo,

kife ε wɛ wu tè tɔŋ biee bichu,

ε wɛ wu tè kɔɔŋgi o se tɔŋ bi, bi se nuuŋ lu.”

5

Nwanɛ Nshɔɔŋ kɔchɛ le gwiye ŋwɛɛŋ me mfomənyaaŋ

¹ Ntè dza ŋɛŋ kiŋwaati kimu le kibɛnɛ ki kigɔŋɛ ki wi wu tè shee li kabara wɛ-ɛ, ε be tseɛ ki lenti be lɛkuuŋ be fieɛmɛ ki bu fieɛmɛ, be laaŋ bintsi mfomənyaaŋ be ŋwɛɛŋ.

² Nse ndza ntuu ŋɛŋ nchindaa wu Nyɔ wumu wu tɛemi lajini lɛwe ŋge biiti laa, “ɛ noo wu kɔchɛ le gwiye ŋwɛɛŋ mani, fanchɛ kiŋwaati kini le?”

³ Wi tè mɛɛŋ ki nuuŋ ke lu liboo mɔɔ nuuŋ li nshɛ-ɛ mɔɔ nuuŋ likwiiŋ li nshɛ-ɛ, wu nuuŋ fanchɛ kiŋwaati kilu mɔɔ nuuŋ le biche le kiŋwaati kilu-u ke.

⁴ Nse nde kwe ŋge le wi tɛ mɛɛŋ ki nuuŋ ke lu wu kɔchɛ wu nuuŋ gwiye kiŋwaati kilu mɔɔ nuuŋ le biche le ki-i lenti ke.

5 Wi wumu li kintutu ki bëkaan lε baa tee li mi-i le, “Kiiŋ ɔ ni de ke. Yike ɔ woo, wi wu bε teenyi le Buri wu li kini ki Juda-a, bε tuu bε teenyi le Biëchi yi saŋ lε kini ki Mfəŋ Daafi-i tè sɔ, ε wu wu gii gwiye ɳwεεŋ mε mfomənyaan maa fanchε kiŋwaati kilu.”*

6 Nse ndza ɳεŋ Nwanε Nshœŋ lemi kintikinti lε kabara-a bε biee bi yoŋ bi binεε biee mɔɔ bëkaan bε bεniŋ lε baa, se nuuŋ kεε bε sεε. Tε gii kεmi bitooŋ mfomənyaan bε lii mfomənyaan. Lii yilu nuuŋ fiana yi Nyɔ yi mfomənyaan yi wu toŋ yi le yi bo yi gεεŋ li kikoo ki nshe-ε kichu.

7 Nwanε Nshœŋ wulu tuu gεεŋ fi kiŋwaati kεε lε kibεnε ki kigøŋε ki wi wu tε sheel li kabara wε-ε.

8 Si tε fi kiŋwaati kilu lε, biee bi yoŋ bi binεε biee mɔɔ bëkaan bε mbaamfiεε ntsɔ bεnεε baa biee be we fekwiiŋ li Nwanε Nshœŋ wulu-u limfwe. Wi mumkpaŋ mumkpaŋ li bee tε kεmi kɔmi bε ke wu bε fε bε kikwa ki yεchi, ε kidzoma yisε le. Kidzoma kini nuuŋ nlεkε li Nyɔ-ɔ wu bεniŋ bε nuuŋ bε Nyɔ-ɔ.

9 Biee biee bε bëkaan baa se yuuti jumi chimu chi feŋ chi tiiti le,

“E wε wu kɔchε le ɔ fi kiŋwaati kilu,

ɔ gwiye ɳwεεŋ mεlu,

kifε be tε sεε wε ɳgøŋ mo ya bεniŋ,

li tsan yi bibifi-i bε nyε li Nyɔ-ɔ.

Bεniŋ bani bo li bini bichu, bε li jé chichi-i, bεniŋ chichi mɔɔ bitooŋ bichu.

10 O nyε be bumføŋ ɔ se fε be to bεte muntofi

* **5:5** Wi bε teenyi le Buri wuni wu li kini ki Juda mɔɔ le Biëchi yi saŋ li kini ki Mfəŋ Daafi li, ε Kinsofu ki Nyɔ tε kaachε.

bε Nyɔ yise-εη.

Be gii be ni be sek̄i li nshε-ε.”

¹¹ Le ntuu ni mbichi, ndza ɳ'woo jé yi bεnchindaan
bε Nyɔ-ɔ be nuuŋ li bεnchuki-i li bεnchuki-i bε li
bεmara-a li bεmara-a. Be tε leme be kεnε kabara
bε biee bi yon biee maa bεkaan baa.

¹² Be tε yuuti lεwe ɳge be tiiti le,
“Nwanε Nshaoŋ wu be tε sεe,
ε wu wu kɔchε le kεmε buŋga bε bulofu maa bufi
bu nɔŋa
maa bukoon bu nɔŋa maa ɳguŋu maa bunɔŋa maa
n'yɔɔnchε.”

¹³ Nse ndza ɳ'woo biee bichu bi Nyɔ tε tɔŋ bi nuuŋ
liboo maa li nshε-ε maa lekwiiŋ maa li dzɔ́ yí nyɔŋja-
a, bε biee bichu bi nuuŋ li bintsii bini-i, bi yuuti le,
“N'yɔɔnchε bε ɳguŋu maa bunɔŋa maa buŋga
giŋgi nuuŋ fe wu wu tε shee li kabara-a
bε Nwanε Nshaoŋ wuni mfi kwi ma nsin!”

¹⁴ Si bi yuuti le, biee bi yon bi binεε biee beenchi le,
“Fi nuuŋ le!” Se bεkaan baa gεεŋ be we fεkwiiŋ be
nyεε n'yɔɔnchε wu nyɔŋa.

6

Nwanε Nshaoŋ gwiye ɳwεεŋ mε mfomεnuyaan

¹ Nse mbechi mbichi si Nwanε Nshaoŋ wε gwiye
ɳwεεŋ mε ɳkosi li ɳwεεŋ mε mfomεnuyaan maa, ntaa
ɳ'woo ffee firu li kintutu ki biee bi yon biee yø bε jε
si dzaaŋ yí wendi, fi tee le, “Be!”

² Le mbiche, ɳεŋ kikun kimu ki ncherere ε wi
beεŋ le lεwe, kεmi kikɔrɔ. Be beεŋ wu kifɔ ki
bumfɔ-ɔŋ li fa, bo le gεεŋ si wi wu ti gwii yεki, gwe
yaa.

3 Nwanε Nshəəŋ se tuu gwiye ɳwεεŋ mε kiŋga kifε, nse ɳ'woo ffee fi kiŋga kife li kintutu ki biee bi yon biee tee le, “Be!”

4 Kikun kimu bo ki yεchi ni gaaa, bε nyε nyɔ yi dzin yimi yi nyɔŋa li wi wu tε miri le lewe, bε nyε wu bunga le tsaaki mbεεŋgii li kikoo ki nshε-ε kichu le bəniŋ ni be woyi bamu.

5 Le Nwanε Nshəəŋ tuu gwiye ɳwεεŋ mε kiŋga kiteεte, ɳ'woo ffee fi kiŋga kiteεte li kintutu ki biee bi yon biee tee le, “Be!” Le mbiche, ntaa ɳεŋ kikun kimu ki tii, ε wi wu tε miri le lewe kεmi kimfichine ki bε fichini biee lu lε bɔ.

6 Ntuu ɳ'woo ffee si jε yimi yeti lε biee bi yon bi binεε biee lenti fi tiiti le, “Wi gii dzə kinsomfu ki li jobε-ε kichuchu se go fishigari fi ndzaa lu, kε nuuŋ dzə kinsomfu ki li jobε kichuchu se go mushigari mu ndzaa lε munteeetu lu. Se nuuŋ le kiiŋ wi ni finsε mεεŋ bε mbiŋ kε!”

7 Nwanε Nshəəŋ wulu gwiye ɳwεεŋ mε kiŋga kinεε, ɳ'woo jε yi ffee fi kiŋga kinεε li kintutu ki biee bi yon biee si yi tee le, “Be!”

8 Le mbiche, ɳεŋ kikun kimu ki nεŋgi buriburi, se bukoon bu wi wu tε miri le nuuŋ le Kwe, kwεεŋ wu biŋkwi biki wu lejiŋ. Be nyε be buŋga bu dzətse bəniŋ bε li kimbe ki nshε-ε kimumkpaŋ lε bi binεε biee lenti, be woye bəniŋ belu bε nyɔ yi dzin mɔa dzeen bε chigoŋ mɔa nyáŋ yi libuka yi li nshε-ε.

9 Nwanε Nshəəŋ gwiye ɳwεεŋ mε kiŋga kitinε, ɳεŋ fiana yi bəniŋ lε taantaa chi muntofi-i lεkwiŋ. Fiana yini se nuuŋ yi bəniŋ bε be tε woyε be kii jε yi Nyɔ be ffee fi be tε tiiti be lemi li fi-i.

10 Yi se wendi lewe le, “Hooo Taa Nyɔ yi nuuŋ le Biee Bichu-u Lεwe, wε wu waan, wu nuuŋ cheeŋ.

Ɔ gii o taan̄ geeṇ̄ bo buṇ̄ o se sonde nsa wuseṇ̄ o tuu nsooṇ̄kibaa li bəniṇ̄ be t̄e woye bee be nuuṇ̄ li kikoo ki nshε-ε?"

¹¹ Be se nyε be ndú yi ncherere li wi mumkpan̄ mumkpan̄ li bee, be tee le be fufε niij̄, geeṇ̄ bo fe be gii be mεeshi be woye bεŋ̄waani be bee be nuuṇ̄ bəniṇ̄ be nime chi Nyɔ-ɔ be be gii be nuuṇ̄ le be gii be woye be nee si be t̄e woye bee.

¹² Nwane Nshəəŋ̄ be gwiye ɳ̄wεεṇ̄ me kiŋ̄ga busəə, ndza mbiche ɳ̄ej̄ si nshε sεesε be buŋ̄ga, jobε fiiki chi liki ni tiii si ndú yi be tuki kwe lu, kwii se fiiki wu yεchi ni gaaa si ɳ̄goŋ̄.

¹³ Muntsəŋ̄ dzeṭi liboo mu weyi laan̄kwiṇ̄ si muntaan̄ mu mεen̄ dzεkidzεki mfiee kεrisi.

¹⁴ Kiboo dza ki kεbi si kibε ki kiŋ̄waati ki se layε. Beŋ̄kumε bechu be biŋ̄geṇ̄ bichu dza fe bi ti nuuṇ̄.

¹⁵ Bemfəŋ̄ be li nshε-ε məə bəniṇ̄ be nəŋ̄a be nəŋ̄a bechu məə bikoo bi bəniṇ̄ be nchi-i be nəŋ̄a be nəŋ̄a məə bəniṇ̄ be biee le məə beŋ̄ga məə bəniṇ̄ bechu məə nuuṇ̄ bεmfα məə be ti nuuṇ̄ ye bεmfα kε, be se kiifi be nyimi le ntuuṇ̄ li məə le bimbaṇ̄ lεkwiiṇ̄ bi li beŋ̄kumε.

¹⁶ Si be t̄e nyime le, be dzεŋ̄gi li beŋ̄kumε-ε be li bimba-aŋ̄ be tiiti le, "Weyε yεen̄ le bee li, ne baanyε bee kii wi wu shee li kabara wε ni ɳ̄ej̄ bee məə kii Nwane Nshəəŋ̄ ni doonchε shεŋ̄ yi fuuti li bee li.

¹⁷ Jobε chi be gii be doonchε shεŋ̄ yibe yi fuuti be cheεsε chi kəchε kituŋ̄, wi se nuuṇ̄ ye lu wu nuuṇ̄ leŋ̄ be limfwe kε."

7

*Bε fe beŋ̄kiki li bəniṇ̄ be Iselεε bεnchuki gwii
be kitsə mbaanyεε ntsə bεnεε (144,000)*

1 Lejiŋ lelu, nse ɳεŋ bənchindaa bε Nyɔ-ɔ bənεε be lemi fε boo yi nshe yi naa yεε, be baŋi mfiee yi buti li boo yilu kii yi ni yi kεti li nshe-ε kε li dzɔɔ yi nyəŋja-a, kε li biti-i.

2 Ntuu ɳεŋ nchindaa wu Nyɔ wumu, buti lε kimbe ki jobe teetj, nuun bε fiee fi Nyɔ yi kεmi ntsε fi feti ɳkiki li bənij li lu lε bɔ. Se teen bənchindaa bε Nyɔ-ɔ be bənεε baa bε je yi teεmi. Bənchindaa bani nuun ε be bε tε nyε bungu li bee, le be biifi nshe mao dzɔɔ yi nyəŋja.

3 Se teen tee le, “Kiŋ nε ni biifi nshe kε dzɔɔ yi nyəŋja kε biti, tε meεŋ ki fe kε ɳkiki li bənij bε nime-ε bε Nyɔ yiseŋ kε.”

4 Nse ɳ'woo le bənij bε bε tε fe ɳkiki tε nuun bənchuki gwii bε kitsɔ mbaanyεε ntsɔ bənεε (144,000), ε be bo li bini bi Iselεε bichu.

5 Be tε fe ɳkiki li bənij bε li kini ki Juda-a, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Lubε-εŋ, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Ga-ad, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε,

6 li kini ki Asha-a, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Naftali-i, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Manasi-i, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε,

7 li kini ki Simiɔ-əŋ, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Lebi-i, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Isaka-a, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε tε,

8 li kini ki Sεbulɔ-əŋ, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Jɔse-ε, bənchuki yoofi ntsɔ bεfε, li kini ki Benjamε-εŋ, bε fe bəŋkiki bənchuki yoofi ntsɔ bεfε.

Kintutu ki bənij le ni mamama

9 Lejiŋ lelu, ndza ɳεŋ kintutu ki bənij le ni mamama ki nuun yε ki wi nuun fa kε. ε be bo li

bitoñ bichu-u, be li bini bichu-u mao bœnij bœchu
be jé chichi chichi-i, be lemi li kabara-a mao li
Nwanë Nshœñ li limfwe, ε be liishe ndú yi ncherere
be kœmi biaate le bo.

¹⁰ Be tè wuuyi lewe ñge be tiiti le, “Kinsofu dzeti
nuuñ fe Nyɔ yisëñ yi shee li kabara-a mao li Nwanë
Nshœñ li.”

¹¹ Benchindaa be Nyɔ-ɔ bœchu leñ be kœne kabara
wulu mao bœkaañ mao biee bi yon bi binee biee, be
tuu be weyi be tondi menshi fœkwiij li kabara wε
limfwe, be nyee n'yoɔnchε wu nyɔñja li Nyɔ-ɔ.

¹² Be tè feti le, be tiiti le, “Fi nuuñ le! Kimbøñe be
bunøña mao bufi bu nøña kœmi nuuñ Nyɔ yisëñ. Tε
ni te nyee kiyøoni li yi-i. ε yi yi kœmi ñguñju be bunja,
yi teemi mfi kwi ma nsinj. Fi ni fi nuuñ le.”

¹³ Wi wu kaañ wumu li bœkaañ baa, bii li mi-i laa,
“Bani nuuñ bañ be liishe ndú yi ncherere ni? Be bo
fœñ?”

¹⁴ Ntuu li wuu le, “Te Kikoo, kii nœe wε.” Se tee li
mi-i le, “Bani nuuñ bœnij be bo li mfi wu ñge wu
teemi-i. Be tsootse baa ndú yibe be ñgœñ mε Nwanë
Nshœñ le, yi se tuu yi neñgi,

¹⁵ be se nuuñ li kabara wu Nyɔ-ɔ limfwe, be
nindi li yi-i butuu mao fœnshaañ li yih ye yi
muntofi-i. Wi wu shee li kabara wulu gii ni nuuñ
be be si kimba kibee.

¹⁶ Dzeen mœej yε yi ni yi wuu be ke, ndœaj mœej
yε le tuu ni wondini be ke. Wijñ mœej yε wu ni wu
sungi be ke, kiyubœ mœej yε ki ni ki mukini be ke.

¹⁷ Fi gii fi nuuñ le, kife Nwanë Nshœñ wu nuuñ
fe kabara-a fenti gii naa ni kiichi be si kiñkiiche
nshœñ, dzeti yi ki giñgi be yi fe dzœñ yi nyee ntse
nuuñ fe-e. Nyɔ gii yi wœayœ musu menchu mε nuuñ

le lii yi bee te.”

8

Nwanε Nshaoŋ gwiye ɳwεεŋ mε lejŋ

¹ Le Nwanε Nshaoŋ gwiye ɳwεεŋ mε mfomεnyaanŋ le kiŋwaati kee li, bintsii chikε liboo ni nshiinŋ gεεŋ bo kiŋgate ki kikaa ki mfi-i.

² Nse ntuu ɳεŋ si bεnchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomεnyaanŋ bε ti lemi li Nyɔ-ɔ limfwe baa si bε nyε be səŋ mfomεnyaanŋ.

³ Nchindaa wu Nyɔ wumu se dza bε lenŋ li taantaa chi muntofi-i kεmι filaaŋ fi bε tendi kidzoma le, ε bε nachε bε kikwa ki yεchi. Bε nyε kidzoma li wuu ɳge le tondε bε nleke li Nyɔ-ɔ wu beniinŋ bε nuuŋ bε Nyɔ-ɔ fe taantaa chi muntofi-i. Taantaa chilu tε nuuŋ ε bε nachε bε kikwa ki yεchi, ki nuuŋ li kabara-a limfwe.

⁴ Se tɔŋ, njiŋ mε kidzoma-a melu bε nleke li Nyɔ-ɔ yi beniinŋ bε nuuŋ bε Nyɔ-ɔ bo le wuu bɔ me yεε me gεεŋ li nchindaa wu Nyɔ-ɔ limfwe.

⁵ Nchindaa wu Nyɔ wulu se dza dzɔ filaaŋ fi bε tendi kidzoma le fieε, dzɔ wi fe taantaa chi muntofi-i, gεε le wu yisε, se biee lɔŋ li nshe yini-i. Si tε lɔŋ le, dzaanŋ bεchi yi lεebi, yi kumini yi ndunŋi, nshe sεesi.

Bεnchindaa bε Nyɔ-ɔ bεchi ntɔŋu sɔŋ yi nyεε

⁶ Bεnchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomεnyaanŋ bε tε kεmι sɔŋ yi mfomεnyaanŋ baa biee be nachε yi le be tɔŋ sɔŋ yilu.

⁷ Nchindaa wu Nyɔ wu ɳkosi tɔŋ yee səŋ, biŋ bε wi bε bi fiinsε bε ɳgɔŋ bi shooshi li nshe-ε. Kimbe ki nshe-ε kimumkpanŋ le bimbε biteεtu-u do, kimbe

kimumkpaŋ le bimbe biteεetu-u bi biti-i do, kitəo ki tsɔəŋ kichu do te.

8 Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kife təəŋ yee səŋ, bε tuumi ffee fimu wi duti lu, fi nuuŋ si ɻukumε wumu wu nyəŋa. Fi we li dzəo yi nyəŋa-a. Kimbe kimumkpaŋ le bimbe biteεetu-u bi dzəo yi nyəŋa-a dza bi to ɻgoŋ.

9 Kimbe kimumkpaŋ le bi biteεetu-u bi biee bi yon bi nuuŋ li dzəo yi nyəŋa-a kwiyε. Kimbe kimumkpaŋ le bimbe biteεetu-u bi yih yi dzəo le shaanshe.

10 Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kiteεetε təəŋ yee səŋ, fintsəŋ fimu fi nəŋa dza liboo fi duti si Kiŋ'wofu, fi we fi baanyε kimbe kimumkpaŋ le bi biteεetu-u bi dzəo yi beki bε bintsi bi dzəo yi shiiŋ buti li bi-i.

11 Bukooŋ bu fintsəŋ filu nuuŋ le Nlochε. Le fi we le, kimbe kimumkpaŋ le bimbe bi biteεetu-u bi dzəo le bεchi bi lochi. Beniiŋ ɻge tε kwiyε fe be tε woŋ dzəo yilu, kifε fintsəŋ filu tε fe dzəo yilu yi lochi.

12 Nchindaa wu Nyə wu kinεe we təəŋ yee səŋ, ffee fimu sandε jobε kimbe kimumkpaŋ le bimbe bi biteεetu-u bε kimbe kimumkpaŋ ki kwii le le bi biteεetu-u. Se fi sandε tε muntsəŋ kimbe kimumkpaŋ lenti le biteεetu-u. Bimbe bi bee bimumkpaŋ bimumkpaŋ se to kijibε. Kiŋ'wofu tε mεεŋ tuu ke le ki nuuŋ lu li kimbe kimumkpaŋ le bimbe bi biteεetu-u fənshaŋ məo butuu ke.

13 Le ni ntuu mbichi, ndza ɻ'woo kindooŋ fumfini liwe si ki tε jiindi kintikinti ki kiboo le ki dii le, “Ngε loo, ngε loo, ngε gii nuuŋ li beniiŋ bε nuuŋ li kikoo ki nshe-ε mfi wu bε naa bε təəŋ səŋ yi sheε yi bənchindaa bε bεtεetu nuuŋ le be gii be təəŋ yεε.”

9

Bε təəŋ səŋ yi kiŋga kitiiŋe

¹ Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kitiiŋe təəŋ yee səŋ, ŋεŋ fintsəŋ fimu fi tè dza liwe fi we li nshe-ε. Bε nyε kiŋgwiye li fintsəŋ filu-u ki gwiyi kitoo ki sechi ni wuuŋŋ.

² Fintsəŋ filu se gwiyε kimfimε ki kitoo kilu-u, njinj bo le ni wooo, me se bo le si ŋko wu bε təŋ. Njinj me tè buti le kitoo kilu-u tè fε jobε bε kiboo dza bi liki bu like.

³ Tsóma bo li njinj məlu yi shee li nshe-ε. Bε nyε tsóma yilu bunŋa le yi ni yi tayi si bibobu bi li nshe-ε,

⁴ bε chiinsε li yi-i le kiiŋ yi ni biifi biee bi kuu li nshe-ε ke, məo nuuŋ kitoo, məo nuuŋ biti, məo nuuŋ la le, bε tè gεε le yi nyε ŋge nuuŋ li ŋwaani bəniiŋ bε kəmi ye ŋkiki wu Nyə fε be lii kε.

⁵ Bε tè gεε le tsóma yilu nyε ŋge li bəniiŋ li kii tiŋ. Se nuuŋ le, kiiŋ yi ni woye be ke. ŋge wu yi tε nuuŋ le yi nyε tε nuuŋ si kibobε bεε ki ta wi lε.

⁶ Li kii yi tiŋ yini-i bəniiŋ gii be ni be geendi kwe be tè ŋεŋ yi ke. Be gii be ni be dii le be kwi, kwe ni yi kiifi be bu kiife.

⁷ Tsóma yini tè nuuŋ si bikuŋ bi bε nachε kituŋ le bi bo bi la dzinj. Biee bimu tè nuuŋ bi li fa si bifə bi bumfə-ŋŋ bi bε nachε bε kikwa ki yεchi, mənshi mε yi-i se nuuŋ si mε bəniiŋ le.

⁸ Yí yi li bi fa tè nuuŋ si yi bukεεŋ, bige bi yi-i nuuŋ si bige bi bəbur-i.

⁹ Yi tè kəmi bifabu bi nuuŋ si bikərə bi bəniiŋ bε dzinj baanyi bε ŋkondi lu. Ə yi jiindi ləo bibε bi yi-i yeti si bikpətə bi bikuŋ chiiti mfi wu bi letini li kwεεŋ wu dzi-inj.

10 Yi tè kəmi yuuŋ bε nsáŋ lu si bibobu. Buŋga bu yi-i bu yi nyee ḥge li bəniiŋ li kii tiŋ tè nuuŋ li yuuŋ yilu-u.

11 Yi tè kəmi mfəŋ wu yi nuuŋ nchindaa wu bichi fε kitoo ki sechi ni wuuŋ kε, bukoon bwē se nuuŋ le jé yi Hiburu-u le Abadəŋ, le jé yi Gri-ik le, Apoliŋ (bukoon buni nuuŋ le wi wu bifisi bu bifise.)

12 Wuni ḥge wu ka mεeŋo wu ḥkosi. Se nuuŋ le, yikε yeeŋ nε woo bεŋge bamu mεeŋ baa be biki lεjŋ bεfε.

Bε təəŋ səŋ yi kiŋga busəo

13 Nchindaa wu Nyə wu kiŋga busəo təəŋ yee səŋ, nse ḥ'woo jé bo le shé yi nyee yee yi nuuŋ li taantaa chi muntofi chi bε tè nachε bε kikwa ki yεchi, chi nuuŋ Nyə limfwe,

14 tiiti li nchindaa wu Nyə wu kiŋga busəo wu tè kəmi səŋ wε le, “Fanchε yeeŋ bεnchindaa bε bεnεe bε bε kaŋ li dzəo yi nyəŋa yi Yuſlet lichiŋ.”

15 Bεdeeni, nchindaa wu Nyə wulu biee fanchε bεnchindaa bε bεnεe bεlu. Bεnchindaa bεlu bε tè nachε bε gεe be tεŋgi mfi bε jobε mɔɔ kwii bε kiya ki be gii naa be fanchε be, be se woyε kimbε kimumkpaj lε bimbe bi biteetu-u bi bəniiŋ le.

16 Ntè ḥ'woo si kintutu ki bəniiŋ bε dži-inj bε bikun tè nuuŋ. Be tè nuuŋ bεmara gii fεe (200,000,000).

17 Bikun bi ntè ḥεŋ le fiee fimu-u si kifiee fiee bε bəniiŋ bε tè miri li bi-i biee tè nuuŋ ni: Beniiŋ bεlu tè liishe bikwa be baanye bε ḥkondi lu bi yεchi si wi le, bi tuu bi nuuŋ si kiboo le, bi tuu bi nuuŋ gbəo. Bikoo bi bikun bilu-u tε bosini bi bεburi-i, ε

wi bε njiŋ mɔɔ ffee fimu si mukanj mu duti lε, buti bi lewa.

¹⁸ Biee bi ŋge bini tε nuuŋ si wi bε njiŋ mɔɔ ffee si mukanj mu duti, bi tε buti lε bikuŋ bilu wa bi wo bəniiŋ kimbe kimumkpanj lε bimbe biteetu-u.

¹⁹ Bunga bu bikuŋ bilu-u tε nuuŋ bi lewa mɔɔ li yuuŋ yi bi-i. Yuuŋ yi bi nuuŋ si yó, yi kəmi bikoo, nuuŋ ffee fi yi nyee bəniiŋ bibaa lu.

²⁰ Nee si fi tε keti lε, kinke ki bəniiŋ lε ki biee bi ŋge bini tε məeŋ mɔɔ ki woye ke be baa ke, tε məeŋ ki fiiki ke shéŋ yibe li biee bi be tε feti bε tsaj yi be ke. Be tε məeŋ ki fiiki ke li nleke li bəəŋ be kinckundi bε munyɔ mɔɔ nuuŋ mu bε fe be kikwa ki yechi mɔɔ nuuŋ ki ncherere bε kitu ki gbaa, mɔɔ nuuŋ ta, mɔɔ nuuŋ kiti. Munyɔ muni nuuŋ mu nuuŋ tε ŋej ffee ke mu te woo ffee ke mu te dənde ke.

²¹ Be ti məeŋ mɔɔ ki fiiki ke shéŋ yi woye bəniiŋ mɔɔ nuuŋ yi fere mfiŋ mɔɔ nuuŋ nyee yi bukwəe mɔɔ nuuŋ buyi ke.

10

Nchindaa wu Nyɔ wu tε kəmi fl̄waati ε bε gwiyε

¹ Ntuu ŋej nchindaa wu Nyɔ wumu wu təeemi shiiti bε liboo, ε kikuŋ sumε wu si ndu, ε kila laaj wu li bwiŋ. Bushi bwēe nuuŋ si jobε, bikaa biee nuuŋ si nimi chi wi-i fe wu duti.

² Tε kəmi fl̄waati fimu lε bɔ ε bε gwiyε. ε wu shee wu təmi kikaa kee ki kigɔŋε li dzəo yi nyɔŋa-a, ε wu təmi ki kimεsε li nshε-ε.

³ Si tε təmi lε, dzaanj lewe ŋge si buri ti dzəŋgi lε. Si tε dzaanj lε, dzaanj yi ti wami kinja mfomənyaaj yɔ.

4 Si dzaaṇ yi ti wami kiŋga mfomənyaan yilu tε yø lε, le ntuu ɳ'wεki le ntsεε ffee fi yi yeti, jε yimi yø li mi-i liboo le, “Gεε ffee fi dzaaṇ yi ti wami kiŋga mfomənyaan fini yeti shiinj. Kiinj o ni tsεε lε kiŋwaati-i kε.”

5 Nchindaa wu ntè ɳεj lemi li dzøø yi nyøŋa-a møø li nshε-ε wε tsaaki kibεnε kee ki kigøŋε,

6 chini li bukooŋ bu wi wu nuuŋ lu mfi kwi ma sin wεε le ε wu wu tè tøŋ kiboo bε biee bichu bi nuuŋ lu, møø nshε bε biee bichu bi nuuŋ lu, møø dzøø yi nyøŋa bε biee bichu bi nuuŋ lu. Tuu waŋ tee le, “Nyø mεεŋ yε yi chee yi li ffee fi yi wεki le yi fe-ε kε!

7 Gii naa ni nuuŋ jobε chi nchindaa wu Nyø wu kiŋga mfomənyaan gii naa tøŋ yee søŋ, Nyø fe ffee fi yi nyikε bε fi køchε si tè yeti kituŋ li bεniiŋ bee bε nime-ε bε nuuŋ bεniiŋ bee bε nto-onj.”

8 Jε yi mbee nsa mi ɳ'woo liboo yε tuu yi kweenj li mi-i le, “Genε o fi fiŋwaati fi bε bee bε gwiye ffee lε kibεnε ki nchindaa wu Nyø-o wεε wu bee lenj li dzøø yi nyøŋa-a bε li nshε-ε wε.”

9 Ntuu ɳgεεŋ fe nchindaa wu Nyø wulu-u ntee li wuu le nyε fiŋwaati filu li mi-i. Tee li mi-i le, “Kø o ji, mfi wu fi shee wε lε shéŋ fi gii fi lochε bu lochε. Se nuuŋ le, fi gii fi yikø lεwa si ɳgøɔ.”

10 Nse ntuu mfi fiŋwaati filu lε nchindaa wu Nyø wulu bø nji. Si ntè njii lε, fi se tuu fi yiki mi lεwa si ɳgøɔ. Se nuuŋ le, mfi wu fi tè seri mi lε shéŋ fi tuu fi lochi bulochε løɔ.

11 Si ntè nji lε, be se tuu be tee li mi-i le, “O kεmi le o tuu o tifi ntonj wu Nyø li bεniiŋ li. Ntonj wuni nuuŋ kii ɳwaani bεniiŋ bε bito-onj møø bεniiŋ bε yeti ɳwaani jé møø bεmføŋ.”

11

Bəntomfəŋ bε Nyɔ-ɔ bεfε

¹ Be se dza be nyε mi fii wu nuuŋ si kimbaan lε, be tee li mi-i le, “Genε ɔ fiche yih yi muntofi yi Nyɔ mao taantaa chi muntofi-i, ɔ fa mao beniiŋ be leki li Nyɔ-ɔ lu,

² se nuuŋ le kiŋ ɔ ni fiche la wu lekuun lε. Geε le kife be saa baa be nyε li beniiŋ be nuuŋ ye Bejuu keε. Be gii be miri li kiton ki wuuti-i, be nəəse kiton kilu kii mbaanyee ntsə faatu.

³ Ngii nyε buŋga li beniiŋ beŋ be bεfε-ε be lemi lejiiŋ le nsa wε-εŋ be tiiti kii mi, be gii be ni be laŋini ntoŋ wεŋ li beniiŋ li jo nchuki be gii fεε be kitsə mbaambusəo (1,260). Be gii be ni be laŋini ε be liishe ndu yi kwe.”

⁴ Beniiŋ be bεfε bani nuuŋ ε biti bi Oli-if bi bife mao biee bi bife bi be ti təəmi belambo li bi-i bi ti lemi Taa limfwe wu kəmī nshε.

⁵ ε wi dza wεki le fε ffee fi bifī be be, wi gii wu bo lε be wa wu duuri wi wu be wu mbani wulu. ε lε si ε wi wεki le fε ffee fi bifī be be kε mwε gii kwi nεε lε.

⁶ Be kəmī buŋga bu be nuuŋ be bεŋε kiboo le dzaan yi seyε kε mao li nshε-ε li jo yibe laŋini ntoŋ wu Nyɔ-ɔ kε. Be kəmī te buŋga bu be nuuŋ be fiiki dzəɔ yi to ŋgəŋ mao buŋga bu ləne ŋwaani chigəŋ li nshε-ε mfi kwi wu be kəŋgisi.

⁷ Fe be gii be mεeshi be tee ffee fi be kəmī le be tee, nyaŋ yi koofiyi yi buti lε kitoo ki sechi ni wuunŋ kεε, yi gii yi bo yi ton dzin be be, yi yaa be, yi woyε be,

⁸ goon yibe ba yi ni yi gimi lε dze li kiton ki nəŋa-a. Kiton kini nuuŋ ki be teenyi lε jé yi kimfε-ε le

sədəŋ ke Ijip, nuuŋ le, le bε tè ta Tee wube le li kintaan li.

⁹ Li jo taa bε kinigate, ɻwaani bəniŋ məo nuuŋ bε bitoŋ bi la le, məo nuuŋ bε yeti jé yi la le, məo nuuŋ bε li tεŋ yi la le, be gii be ni be bichi goon yibe si yi gimi, be faan le be diiyi be kε.

¹⁰ Beniŋ bε nuuŋ bε li nshε yini gii be ni be neki bu newu laa bəniŋ bani gbeεŋ be kwiye chεεŋ le. Be gii be ni be shakisi bu shakisε, wi tumisi nya li wi, wi tumisi nya li wi. Be gii be ni be feti le kifε bəntomfəŋ bε Nyɔ-ɔ bε bεfε bani tè bε, bε ɻge wu nyɔŋa li bəniŋ bε nuuŋ bε li nshε-ε.

¹¹ Le fi bε fi ka le, jo yi taa bε kinigate yini ka, fiana yi nyee ntse dza fe Nyɔ-ɔ yi le li bee, be se dza we, bəniŋ ɻεŋ le, be se kemε chεεŋ ɻge.

¹² Beniŋ bε bεfε belu tuu be woo te jε kwengi liboo bε bunja yi tiiti li bee le, “Miri yεεŋ nε bε fəni!” Be michi be giingi be lii li kiku-uŋ linti, bəniŋ bε bee bε mbani se bichi.

¹³ Nεe li mfi wulu-u, nshε dza yi sεesε bε bunja ɻge, kimbe kimumkpaŋ le bi yoofi-i li kiton kilu se kemε. Beniŋ bənchuki mfomenyaan (7,000) kwiyε fe nshε yilu tè sεesε. Kiŋke ki bəniŋ bε te shε, kemε chεεŋ ɻge, be se guumε be bundi Nyɔ yi nuuŋ liboo.

¹⁴ Wuni wu ka ε ɻge wu kiŋga kifε. Se nuuŋ le yikε yεεŋ nε woo, ɻge wu kiŋga kiteetε gii bε mfi fintεŋ.

Bε təoŋ səŋ yi kiŋga mfomenyaan

¹⁵ Nchindaa wu Nyɔ wu kiŋga mfomenyaan təoŋ yee yi səŋ, ɻ'woo si jé yeti bε bunja liboo yi tiiti le, “Bumfəŋ bu li nshε yini-i to bwεε bu Taa wuse-εŋ

məo Kinsofu kee ki tè kaache, gii ni sekì mfi kwi ma nsinj."

16 Bekaan bε mbaamfiee ntsə beñee baa bε tè shee li bεkabara-a bε bee Nyɔ limfwe baa tonj menshi mε bee fεkwiŋ, be nyee n'yaɔnchε wu nyɔŋja li Nyɔ-ɔ.

17 Be feti le, be tiiti le,
"Te nyee baa kiyɔni li wε-ε,
Taa Nyɔ wu Kemi Buŋga Buchu,
ɔ wε dεenj, ɔ tè saa ɔ nuunj lu.
Te nyee baa kiyɔni kife ɔ dzɔɔ,
buŋga bwo bu nɔŋja ɔ bεchi ɔ sekì kituj.

18 Beniij bε kii yε wε ke shénj tè tonyi be,
mfi wuɔ gii ɔ doonchε sheŋ ya yi fuuti kɔchε yε kituj.

Nuuŋ mfi wuɔ gii ɔ saa beniij bε kwiyε kituj.
Se tuu nuuŋ te wuɔ gii ɔ soonj beniij bo bε nimε-ε,
bε nuuŋ beniij bo bε nto-ɔŋ,
ɔ tuu ɔ soonj beniij be nuuŋ be Nyɔ-ɔ,
ɔ soonj te beniij bεchu bε guundi bukooŋ bwo,
məo nuuŋ be nteŋ be nteŋ məo nuuŋ be nɔŋja bε nɔŋja.

Se tuu nuuŋ te mfi wuɔ gii ɔ lεε finyɔ,
fi beniij be bibisi kikoo ki nshε-ε."

19 Be se dza be gwiyε kigoo ki yih yi muntofi yi Nyɔ-ɔ yi liboo. Nko wu leh wu Nyɔ wu tè nuuŋ li yih yi muntofi yilu-u yene. Dzaan dza yi bεchi yi lεebi, yi kumini yi nduŋgi, nshε sεesi, binj yi nyɔŋja nyɔŋja se shiiti.

12

*Kwεεŋ wumu bε kiŋguŋ ki nyaj yimi yi bosini
nyaj yi dzɔɔ*

1 Ndza ηεη ηwaani fiee fimu fi kimfimε wondini liboo. Tε nuuŋ kwεεŋ wumu wu tε chuumε bwiŋ yee bε jobε si ndu lε, kwii nuuŋ lε bikaa biee li lεkwiiŋ, ε wu beeŋ kifø ki bumfø-əŋ, muntsøŋ se nuuŋ lu yoofi ntsø mumfεεŋ.

2 Tε nuuŋ bε fwe, tundi kituŋ le bie, wuki ntønyε wu ntunu, dii.

3 Nse ntuu ηεη ηwaani fiee fimu fi kimfimε wondini liboo. Tε nuuŋ kiŋguŋ ki nyāŋ yimi-i yi yεchi bu yεche, yi bosini nyāŋ yi dzøø. Yi kemi bikoo mfomεnyaan bε shé yoofi, bifø bi bumfø-əŋ bi niij niij mfomεnyaan nuuŋ li bikoo bilu-u.

4 Fiaaŋ wuuŋ wee wu kεeri kimbe kimumkpaŋ lε bi biteεtu-u bi muntsøŋ mu liboo li, løŋ li nshε. Kiŋguŋ ki nyāŋ kilu dza ki len lι kwεεŋ wu tε tundi wεε limfwe, le ke kwεεŋ wulu bie, se ki kabi ηwaŋ wulu bukaabε.

5 Se bie ηwaŋ wu nyuŋ, nuuŋ wu gii naa ni sεki bitoŋ bichu bε kimbaaŋ ki finjø-əŋ. Se nuuŋ le, si tε bie le, bε tε chofø ηwaŋ wulu bε yεε bε wu fe Nyø-ø, fe kabara we-e.

6 Kwεεŋ wulu se biee kifi gεεŋ libuka kintsii ki Nyø tε nachε kituŋ li wuu. Se nuuŋ fe bε gii bε ni bε bichi le wuu li jo nchuki bε gii feε bε kitsø mbaambusøø (1,260).

7 Dziŋ dza yi bechi li kwεεŋ wu Nyø-ø, nchindaa wu Nyø wu Maake bε kintutu kee ki bεnchindaa gwii bε kiŋguŋ ki nyāŋ yi bosini nyāŋ yi dzøø yεε. Nyāŋ yilu bε bee bεnchindaa gwii bε be,

8 se nuuŋ le be tε sø kiŋguŋ ki nyāŋ yilu-u bε kintutu kee, be tε mεεŋ ki tuu ke le be kεmε kintsii li kwεεŋ wu Nyø-ø ke.

9 Be buu kiŋguuŋ ki nyaŋ yi bosini nyaŋ yi dzəo
yεε be finchi yi lekwiij li nshε-ε. Kiŋguuŋ ki nyaŋ
kini nuuŋ yø yi lindεeri yi ti nuuŋ kiŋkundi yi tuu
yi nuuŋ Sataŋ. ε wu wu yεŋgi be bεniŋ li kikoo ki
nshε-ε kichu. Be tε finchi wu be bεnchindaa bee, be
we li nshε-ε.

10 Ndza ŋ'woo jε yeti liboo ŋge yi tiiti le,
“Ε nεε dεenι yi Nyø gii yi soo bεniŋ bee,
yi doonche buŋga bwēe bu nime-ε,
yi ni yi sεki bumføŋ bu yi-i,
Kinsofu kee ki yi tε kaachε doonche tε buŋga bwēe
bu nsawuu.

Fi fιεε dεenι lε kife be finchi baa wi wε laaŋkwiij
wu ti lemi Nyø yiseŋ limfwε butuu mao fεnshaan
kayi biee li bεŋwaanεŋ.

11 Se nuuŋ le, be so baa wu
kii ŋgøŋ mε Nwane Nshøŋ lε
mao jε yi Nyø yi be lemi lε lejiŋ lε nsa wulu-u.
Be tε køŋgisi ye ntse wube kε,
lε dze yi nuuŋ be chεŋ kwe le-e kε.

12 Bεdeenι, kwεεŋ wu Nyø ni wu nεki,
bεniŋ bεchu be nuuŋ lu, ni be naki tε.
Se nuuŋ le, ŋge wu nyøŋa wε li beŋ be li nshε-ε mao
be li dzəo yi nyøŋa-a,
kife kiŋkundi shee kεε kituŋ ki be lε be-eŋ.
Ki yise kεε be shen yi fuuti ŋge,
kife ki kii kεε le mfi wu ki shεŋ niŋ.”

13 Kiŋguuŋ ki nyaŋ yi bosini nyaŋ yi dzəo yε tuu
yi ŋεŋ le be løŋ baa yi, yi we li nshε-ε, yi toŋ ŋgweti
lε kwεεŋ wu tε bie ŋwaŋ wu nyuŋ wεε fetiŋ.

14 Se nuuŋ le, be tε nyε bibe bi kindoon lε bife li
kwεεŋ wulu-u le jin lu kifi yø yε gεεŋ ni nuuŋ libuka
biya bitεεtu be kiŋkε be ni be bichi lε wuu.

15 Yə yilu se tuu yi buu dzəə ləwa si dzəə yi beki lə kwəεŋ wulu-u lejŋ le yi too wu yi gεεŋ bε wu.

16 Se nuuŋ le, nshε fi kwəεŋ wulu, yi gwiye kimfime ki yi-i, yi miyε dzəə yi kiŋguŋ ki nyāŋ yilu tè buu lə yi-i wa ye.

17 Sheŋ se təŋ nyāŋ yilu bε kwəεŋ wulu, yi dza yi la bugwe lε kiŋke ki bəəŋ bε kwəεŋ wulu-u, nuuŋ nεε be bε ti kichi bənchi bε Nyə-ə be lemi tε lejŋ lə nsa wu Jiso-o.

18* Yi se gεεŋ yi lemi li ŋgemε yi dzəə yi nyəŋa-a.

13

Nyāŋ yi koofiyi yi tè bo li dzəə yi nyəŋa-a

1 Nse ntuu ndza ŋεŋ si nyāŋ yi koofiyi buti li dzəə yi nyəŋa-a, yi kəmi bikoo mfomenyaan bε shé yoofi məə bifə bi bumfə-əŋ bi niiŋ niiŋ yoofi li shé yilu-u liwe, se meŋkooŋ mε tè bifisi bukooŋ bu Nyə-ə nuuŋ li bikoo bilu-u.

2 Nyāŋ yi ntè ŋεŋ yilu tè bosini kibaba, bikaα bi yi-i se nuuŋ si bi nyāŋ yimi yi bε teenyi le bεε, kimfime kee nuuŋ si ki buri-i. Kiŋguŋ ki nyāŋ yi bosini nyāŋ yi dzəə yε tuu ki nyε nyāŋ yilu buŋga bu yi-i məə kabara we le yi ni yi səki bε buŋga bu nəŋa.

3 Kikoo ki nyāŋ yilu kimu tè kəmi ŋwaani kikötì kimu ki tε nuuŋ le ki gii ki wo yi, se nuuŋ le ki tè taa kituŋ. Bimfimu wonde bəniŋ bəchu li kikoo ki nshε-ε, si be biki nyāŋ yilu le jinŋ.

4 Se bəniŋ tè nyεε n'yəənchε wu nyəŋa li kiŋguŋ ki nyāŋ yi bosini nyāŋ yi li dzəə yεε, kife yi tè nyε nyāŋ yi koofiyi yilu buŋga bu yi-i. Be tuu be nyεε

* **12:18** Biŋwaati bi fichi bimu kəmi fəni le, “Nse ŋgεεŋ...”

te n'yəənchę wu nyəŋa li nyaŋ yi koofiyi yilu be tiiti
le, “Σ noo wu nuuŋ si nyaŋ yi koofiyi yini, ε noo wu
nuuŋ gwe be yi?”

⁵ Be tè chine nyaŋ yilu yi kəmi kimfimę ki nuuŋ
yi ni yi yeti jé yi kintsakise yi, yi tuu yi bifisi
bukoon bu Nyə-ɔ, be tuu be chine le yi ni yi səki kii
mbaanyęe ntsə faatu.

⁶ Yi se bəchi yi yeti jé yi bifi kii Nyə, yi bifisi
bukoon bwēe be bintsii bi Nyə nuuŋ fe məɔ bəniij
be nuuŋ li kwęeŋ wu Nyə-ɔ.

⁷ Be tè chine te yi toŋ dзиŋ be bəniij be nuuŋ
be Nyə-ɔ, yi yaa be, be chine te yi kəmę bunęa lę
bitoŋ bichu-u lewe be bəniij bəchu məɔ bəniij be
jé chichi-i, məɔ teęŋ chichi.

⁸ Bəniij bəchu be li kikoo ki nshę-ę tè nyęe
n'yəənchę wu nyəŋa li yi-i. Bəniij bani nuuŋ wi
kwikwi wu be te męeŋ ki tsęe ke bukoon bwēe lę
kiŋwaati-i nshę se bəchi ke. Kiŋwaati kini se nuuŋ
ki bukoon bu bəniij be kəmi ntse nuuŋ le, nuuŋ
kiŋwaati ki Nwanę Nshęą wu be tè sęe.

⁹ Wi wu kəmi bintooŋ, mwę woo.

¹⁰ Σ fi wi nuuŋ le be gii be kəɔ wu, ke be gii be kəɔ
wu. Σ fi wi nuuŋ le gii kwi li nyə yi dзиŋ, ke be gii be
wo wu be nyə yi dзиŋ. Fini giŋgi li bəniij be nuuŋ
be Nyə-ɔ le be kaŋ shęŋ, be gęe shęŋ li yi-i.

Nyaŋ yi koofiyi yi tè bo li nshę-ę

¹¹ Nse ntuu ndza ḥęŋ nyaŋ yimi yi koofiyi, yi tè
buti li nshę-ę linti, yi kəmi shę flęetu si yi ḥwaŋ
nshęą, yi yeti si kiŋguuŋ ki nyaŋ yi bosini nyaŋ yi
dzəɔ yę.

¹² Yi tè doonchi bunęa buchu bu nyaŋ yi koofiyi
yi ḥkosi yęe, li bukoon bu nyaŋ yilu-u. Yi se fę

kikoo ki nshε kichu bε bεniiŋ bεchu bε li nshε-ε nyεε n'yɔɔnchε wu nyɔŋa li nyaŋ yi ɳkosi yεε li kikɔti kee ki tε nuuŋ le ki gii ki wo yi, ki se tuu ki temi kεε.

13 Yi tε feti biee bi doonchi buŋga bu yi-i, yi feti mɔɔ wi wu buti liboo wu shiiti laaŋkwiiŋ, bεniiŋ ɳjŋgi.

14 Si bε tε chine le yi ni yi feti biee bi doonchi buŋga bu yi-i li bukooŋ bu nyaŋ yi koofiyi yimi yεε le, yi se yεŋgi bε bεniiŋ bε nuuŋ li nshε-ε bε buŋga bulu. Yi se tee le bε chɔ kee ki nuuŋ mfisε yi nyaŋ yi bε tε nyε yi kibaa bε nyɔ yi dzinj yi ba nεε we yε.

15 Be tε chine le yi nyε mfiee li kee ki bε tε chɔ ki nuuŋ mfisε yi nyaŋ yi koofiyi le ki ni ki yeti ki feti tε le be ni be woyi bεniiŋ bεchu bε fεŋgi nyε n'yɔɔnchε wu nyɔŋa li kee kilu-u.

16 Yi tε tee le bε fε ɳkiki li bεniiŋ bεchu-u li kibεnε ki kigɔŋε-ε mɔɔ nuuŋ fε lii, yi tee le bε fε li wi mɔɔ nuuŋ wi wu ɳkwεŋ mɔɔ nuuŋ wu nyɔŋa, mɔɔ nuuŋ wi wu biee, mɔɔ nuuŋ wi wu kifoo, mɔɔ nuuŋ mfwa, mɔɔ nuuŋ yε mfwa ke,

17 le kiiŋ wi ni go ffee, kε kabε ffee fuki fε kεmi ɳkiki wulu nsinj ke. ɳkiki wuni nuuŋ bukooŋ bu nyaŋ yi koofiyi yεε, kε biooŋ yi kiŋwaati li bukooŋ bu nyaŋ yilu-u.

18 Fini nuuŋ ffee fi weki bufii bu nɔŋa. Wi wu kεmi bufii teenj biooŋ yi kiŋwaati kini yi nuuŋ bukooŋ bu nyaŋ yini-i. Biooŋ yi kiŋwaati kini lemi li bukooŋ bu wiwo-oŋ, biooŋ yilu yεε le 666.

14

*Nwanε Nshωŋ bε bεniiŋ bεnchu ki gwii
bε kitsɔ mbaanyεε ntsɔ bεnεε (144,000)*

¹ Yike yeeŋ ne woo, le ntuu ni mbichi, ndza ḥej Nwane Nshœj si lemi li ḥkumé wu Sayo-oj, se benniij benchuki gwii be kitsa mbaanyee ntsa bennet (144,000) nuuŋ be wu. Beniij bani nuuŋ be tè kemi bœŋkiki be bukoon bwhee be bu Tee le fe be lii.

² Nse ḥ'woo je be liboo si dzoo yi shiiti li ḥkumé-e, yi ndunji si dzaan yi wami. Je yi ntè ḥ'woo yilu tè yeti si kœŋ yi benniij kuti.

³ Be tè yuuti jumi chimu chi feŋ li kabara-a limfwe be biee bi yon bi binne biee moa bekaan baa. Wumu tè nuuŋ ye lu wu tè kii jumi chilu fuki nee benniij benchuki gwii be kitsa mbaanyee ntsa bennet baa nsinj ke, nuuŋ be be tè ya li tsan yi bibifi-i li nshe-e.

⁴ Bani nuuŋ benniij be tè meej ki biifi ke yi yi be be bukeej ke, kife be te meej saa ki kee ke bukeej ke. E be be ti shiij be biki Nwane Nshœj moa nuuŋ feŋ fe giangi le. Beniij bani nuuŋ be be tè ya le kinjokke ki benniij le lenti kichu be nuuŋ si muntaan mu Nyø-o mu ḥkosi be Nwane Nshœj.

⁵ Kinsee ti meej kee saa ki bo ke li bimfimu bi bee ke. Be nuuŋ fibee findzœn nsinj.

Tefé chi benchindaa be Nyø-o be beteetu

⁶ Nse ntuu ndza ḥej nchindaa wu Nyø wumu si jiindi kiboo kintikinti. Tè gii kemi ntoŋ wu dzeenj wu kimake le laŋe li benniij be nuuŋ li nshe-e bechu. Tè gii nuuŋ le laŋe li teenj chichi, be li bitoŋ bichu-u, moa benniij be yeti moa nuuŋ je yi la le, moa benniij be la le.

⁷ Nchindaa wulu se dzaan lewe le, “Ne chendi yeeŋ Nyø ne bundi yi, kife mfi we wu nsawu kœchœ. Ne nyee yeeŋ n'yœnchœ wu nyœnja li yi-i, yi tè toŋ

kiboo bε nshε mωo dzωo yi nyɔŋja bε bitsii bi dzōo buti li bi-i.”

⁸ Nchindaa wu Nyɔ wumu wu kifε, se tuu biki wu tiiti le, “Babilɔŋ wu nyɔŋja weɔ kituŋ, wu weɔ. ε wu wu fε bitoŋ bichu woŋ ntse we wu bukwεε si mbiinj.”

⁹ Nchindaa wu Nyɔ wu ki kiteεtε biee be tε, tuu dzeŋgi lεwe ŋge le, “ε wi məŋ wu nyε n'yɔɔnchε wu nyɔŋja li nyan yi koofi yi yee bε kee ki bε chɔ ki nuun mfise yi nyan yilu, kεmi tε bioonj fε lii kε li kibεnε-ε,

¹⁰ kε gii woŋ mbiinj mε nuun sheŋ yi Nyɔ yi fuuti. Sheŋ yilu nuun ε wu yiiki lε fika ftee li mfisinε nsinj. Wεε wi bε gii bε naa bε ləŋ wu li ftee fi duti si munŋkanj, ni ŋinjgi ŋge fe. Fini gii naa fi nuun li bεnchindaa bε Nyɔ-ɔ bε waanj bε li Nwanε Nshɔɔŋ li limfwe.

¹¹ Njinj gii naa me ni me jiinyi nεε mfi kwi ma nsinj fe bε ləŋ be li ŋge wulu-u. Beniinj bε nyεε n'yɔɔnchε wu nyɔŋja li nyan yi koofiyi be nεki li kee ki bε chɔ ki nuun mfise yi nyan yilu mωo beniinj bε kεmi bioonj yi bukooŋ bwēe nuun tε naa kεmε mfufinε li ŋge wu bee fenshaan kε butuu kε.”

¹² Fini giŋgi ftee li beniinj bε nuun bε Nyɔ-ɔ bε yi nuun bε be, be kichi bεnchi bε Nyɔ-ɔ, bε giki shéŋ li Jiso le be kεmi le be ni be kεndi shéŋ.

¹³ Nse ndza ŋ'woo jε yeti li kwεεŋ wu Nyɔ-ɔ yi tiiti li mi-i le, “Tsee fini Mbεεchε deenι ŋgenu limfwe kinεεtine kinɔŋja kεε li beniinj bε kwiyε ε be tε taashε bε Taa.” Fiana yi Nyɔ teendi le, “Kinεεtine ki nɔŋja nuun ki bee chεεŋ, kifε be gii be fufε li bεntɔnyε bε bee, nimε chi bee chi dzeεŋ ni chi biki be.”

N'weche wu nuun nsawu wu Nyɔ

14 Yike yeeñ ne woo, nse ndza mbiche ñeñ kikuñ ki neñgi ni ncherere, ε wi shee li kikuñ kilu lenti tè bosini Nwanewi. ε wu beenj kifø ki bumfø-øñ ε bε nache be kikwa ki yechi, kemi kinj'wo le bø ki keeti.

15 Nchindaa wu Nyø wumu se dza bo li yih yi muntofi-i, wanj wi wu tè shee li kiku-unj lenti ñge, tee le, “Neeki Kinj'wo ko o ni o wechi ñ'weche lu. Mfi wu ñ'weche kochao kituñ, kikoo ki nshø kochø kee ki weche.”

16 Fi se ka le, wi wu tè shee li kiku-unj wε tè biee shiiki Kinj'wo kee li kikoo ki nshø-ε, bøchi wechi bε ki li nshø-ε.

17 Nchindaa wu Nyø wumu se tuu bo li yih yi muntofi-i liboo, kemi te Kinj'wo ki keeti le bø.

18 Nchindaa wu Nyø wumu biee bo fe taantaa chi muntofi-i, ε te nuuñ wu wu kemi bunja bu wi-i. Se dzaan lewe ñge li wumu wu tè kemi Kinj'wo kee le, “Neeki Kinj'wo ko o soome bichunj bi muntaan mu mbiij le lu li nshø-ε, kife muntaan mulu yeri mwε kituñ.”*

19 Nchindaa wu Nyø wulu biee shiiki Kinj'wo kee li nshø-ε, soome muntaan mu mbiij le mu li nshø-ε, banchø, turi le kissa kinøña-a ki bε seendi mbiij le, fini se fiee ffee fi doonchi sheñ yi Nyø yi fuuti yi gii naa fe bε bøniiñ.

20 Bε se tuu bε seendi muntaan mu mbiij le mulu bε bikaa lekuuñ le kito-onj, mu se busi nuuñ ñgoñ, me yeki me buti bε kimfime ki kiku-unj yeeñ, me letini me giingi, me buti si bøma gii feε.

15

* **14:18** Muntaan muni nuuñ le jé yi bala le, “grapes.”

Bεηγε bε mfomenyaan bε nuuŋ bε kimerise-ε

¹ Nse ndza ntuu ɳεŋ ɳwaani ffee fimu fi wondini kimfime ɳge liboo, nuuŋ ffee fi nəŋa. Ε tè nuuŋ bencindaa bε Nyə-ɔ mfomenyaan bε kemi bεηgε mfomenyaan bε nuuŋ bε kimerise-ε le be nyε li beniŋ li, kife bani nuuŋ bε Nyə gii yi məeshi yi doonchε sheŋ yee yi fuuti lu.

² Ntuu ndza ɳεŋ ffee fimu fi bosini dzəə yi nyəŋa yimi yi nuuŋ ε be tè finse be wi, yi miɛŋini nεe si miadəŋ. Beniŋ bamu lemi li dzəə yi nyəŋa yilu-u lichiŋ nuuŋ bε tè sə nyan yi koofi yi yε be kee ki bε chə ki nuuŋ mfise yi nyan yilu məə bioon yi kin̄waati yi nuuŋ bukooŋ bu nyan yilu-u. Be tè lemi fe be kemi kəəŋ yi Nyə le bə,

³ be yuuti jumi chi Məəsε wi wu nime wu Nyə bε jumi chi Nwanε Nshəəŋ le. Be tè yuuti le,
“Hooo Taa Nyə wu Kəmi Buŋga Buchu,
biee bi ɔ feti nuuŋ nεe bi nəŋa be bi tεəmi.

ɔ nuuŋ Mfəŋ wu bitoŋ bichu,*
Dze yi ɔ feti biee le nuuŋ yi tsaaŋ bε yi chεεŋ.

⁴ Hooo Taa, wi wu nuuŋ te chεŋ wε kε, te guumε le ni bundi wε kε nuuŋ noo?

Ba nεe wε kwaa ɔ wuuti.
Bitoŋ bichu gii bi ni bi bεε bi nyε n'yəŋchε wu nyəŋa li wεε,
kife be ɳεŋ baa le biee bi ɔ feti nuuŋ bi tsaaŋ.”

⁵ Lεjŋ lεlu ndza mbiche, ɳεŋ si bε gwiye yih yi muntofi yi liboo yi nuuŋ kigɔənε ki doonchi le Nyə yε bε beniŋ.

* **15:3** Biŋwaati bi fichi bimu kemi le, “Mfəŋ wu mfi kwi,” bimu le, “Mfəŋ wu beniŋ bε nuuŋ bε Nyə-ɔ.”

6 Benchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomənyaan bε tè kemi bεŋge bε mfomənyaan baa tuu be bo li yih yi muntofi yilu-u. Be tè chuumε ndú yi miɛɛfi yi gbεŋgi yi miɛjini, be wa kondε li bε ɳkondi-i ε bε tè nachε bε kikwa ki yεchi.

7 Fiee fimumkpan li kintutu ki biee bimu biyon bi binɛɛ biee fi nyε bεke mfomənyaan li benchindaa bε mfomənyaan baa ε bε tè nachε bε kikwa ki yεchi. Bεke baa tè yisε bε sheŋ yi Nyɔ yi fuuti yi nuuŋ lu mfi kwi ma nsiŋ.

8 Yih yi muntofi se dza yi yisε bε njinj mε dzeti fε kin'wofu ki Nyɔ-ɔ li bun̄ga bwē li. Fi se tuu fi nuuŋ le wi tè meenj ki mɔ-ɔŋ nle li yih yi muntofi yi Nyɔ yilu-u kε, nsiŋ gεεŋ bo si bεŋge bε mfomənyaan bε benchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomənyaan baa tè kemi le be nyε li bεniiŋ li baa ma.

16

Bεke bε mfomənyaan bε sheŋ yi Nyɔ yi fuuti

1 Ndza ɳ'woo je yimi yɔ liboo li yih yi muntofi yilu-u li benchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomənyaan baa li le, “Genε yεεŋ ne shooshε sheŋ yi Nyɔ yi fuuti yi nuuŋ le bεke bε mfomənyaan baa, li nshe-ε.”

2 Nchindaa wu Nyɔ wu ɳkosi gεεŋ shooshε we ke wu sheŋ yi Nyɔ yi fuuti li nshe-ε. Bikəti bi koofi yi bi tɔnyi, kɔə bεniiŋ be tè kemi ɳkiki wu nyāŋ yi koofi yi yε be nyεɛ mɔɔ n'yɔɔnchε wu nyāŋa li kee ki bε chɔ ki nuuŋ mfise yi nyāŋ yilu.

3 Nchindaa wu Nyɔ wu kiŋga kifε shooshε we ke li dzɔɔ yi nyāŋa, dzɔɔ yilu fiiki yi to si ɳgɔŋ mε gwini chi wi-i. Fiee fichu fi tε tsiiŋ li dzɔɔ yilu-u kwi.

⁴ Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kiteetē shooshə we ke li dzō̄ yi beki-i mō̄ li bintsii bi dzō̄ buti li bi-i, yi dza yi to ḥgəṇ.

⁵ Nse ḥ'woo si nchindaa wu Nyə wu bichi fę dzō̄ yilu-u tee le,

“Nyə, o nuuŋ Nyə yi nuuŋ tsaaŋ lę dze yi o sondini bənsa bani le-e.

Wę wu nuuŋ dəenī, wu tę saa wu nuuŋ lu.

Hooo Nyə, wę wu wuuti.

⁶ Beniiŋ bani baa bę ḥgəṇ mę beniiŋ bę nuuŋ bo-o mō̄ mę be ntomfəŋ bo maa li tsaaŋ yi bee.

ɔ se nyę ḥgəṇ li bee, be woŋ.

Fini fiee nəe kinsomfu kibee.”

⁷ Ndza ḥ'woo si ję bo fę taantaa chi muntofi yi teendi le,

“Ee Taa Nyə yi Kəmi Buŋga Buchu,

o sondini bənsa bo o biki dze yi chęeŋ bę yi tsaaŋ.”

⁸ Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kinęe shooshə we ke nuuŋ li jobę-ę, jobę kəmę dze chi se bęchi chi tənyi beniiŋ si wi.

⁹ Ntənyę wu nyəŋa tę buti li jobę-ę wu tənyi beniiŋ. Se nuuŋ le be ti męeŋ ki fiiki kę shén yibe, le be ni be pieti Nyə kę. Be tuu be bifisi bukooŋ bu Nyə-č yi kəmi Buŋga bu bęŋge bani bubifise.

¹⁰ Nchindaa wu Nyə wu kiŋga kitiiňe shooshə we ke nuuŋ li kabara wu nyaŋ yi koofi yi ye-ę, kwęeŋ wu nyaŋ yilu tę sęki dza wu jiŋ. Beniiŋ nuuŋ li ntənyę be numi niiŋ yibe.

¹¹ Be dza be yeti ję yi bifi li Nyə yi nuuŋ liboo kii ntənyę wu bikəti bi bee. Se nuuŋ le be tę męeŋ ki fiiki kę binjé bi bee kę.

¹² Nchindaa wu Nyə wu kiŋga busō̄ se shooshə we ke nuuŋ li dzō̄ yi nyəŋa yi Yuflęt, dzō̄ yilu se

tuu yi wondę, le nachę dze le bəmfəŋ bę buti lę kimbę ki jobę tęti chi kęti le-e.

¹³ Ndza ḥęj fiana yi tii yimi shęe yi bosini binjkwęenę. Yi buti lę kimfime ki kiŋguuŋ ki nyaŋ yi bosini nyaŋ yi dzə̄ yęe, bę kimfime ki nyaŋ yi bęndi yi yęe, mao kimfime ki wi wu yęŋgi le nuuŋ ntomfəŋ wu Nyę węe.

¹⁴ Fiana yini nuuŋ bənchindaa bę Kiŋkundi-i. Ə yi yi tę feti biee bi doonchi buŋga bu bee. Yi dengi yi giŋgi fe bəmfəŋ bę biton bichu-u li kikoo ki nshę-ę, yi banchi be le yi nachę be kii dziŋ yi gii naa yi nuuŋ jobę chi nəja chi Nyę yi Kəmi Buŋga Buchu-u.

¹⁵ Jiso tiitə̄ le, “Yikę yęŋgi nę woo, mbęeč si wihi. Kinęetinę ki nəja kęe ki wi wu męeŋ ki lee kę, wu kəmi ndú li wuu bwiŋ le kii ni tuu dza ni buti tıŋ kilerę le bəniŋ bę ḥęj ke tıŋ kilerę yee kę.”

¹⁶ Fiana yilu se tuu yi banche bəmfəŋ belu fe kintsii ki bę tę teenyi lę jé yi Hiburu-u le Amagedəŋ.

¹⁷ Nchindaa wu Nyę wu kiŋga mfomęnyaanę shoosę we ke li mfiee li. Je yimi se bo li yih yi muntofi-i fe kabara-a, yi yo lewe le, “Fi ji fięe!”

¹⁸ Dzaanę dza yi leebi, yi wami, yi nduŋgi nshę sęesi be buŋga ḥęj. Nwaani węe nseesę wu nshę tę sęesę be buŋga ḥęj ni ti męeŋ saa ke le nuuŋ lu mbęeče si wi te bęchi nuuŋ li nshę-ę kę. Nseesę wulu tę nuuŋ bu biee ḥęj.

¹⁹ Kitoŋ ki nəja gate ki to bimbę biteetu. Biton bi tęeŋ kęeshi. Nyę tę kimi kitoŋ ki nəja ki Babiloŋ kini, nyę fika fi sheŋ ye yi fuuti li ki-i le ki siri.

²⁰ Biŋgen bichu kifi, se bęŋkumę laayę te.

²¹ Biŋ yi nyəja yi nyəja tuu yi weyi liboo yi mumkpaŋ mumkpaŋ luuti si bę kilo mbaanyęe.

Binj yilu weyi li bəniiŋ li. Be se tuu nεε be yeti jé yi bifi li Nyɔ-ɔ, kifε yi tuumi yε ɳge wu binj li bee, ɳge wulu yεki bunjga.

17

Ngi wu kinjikwiij bε nyāŋ yi bəndi yi

¹ Nchindaa wu Nyɔ wumu lε bənchindaa bε Nyɔ-ɔ bε mfomənyaan̄ bε tè kəmi bəke bε mfomənyaan̄ baa dza bε tee li mi-i le, “Be, ɳgii ndoonchε wε ɳwaani ɳge wu bε gii bε nyε li ɳgi wu kinjikwiij wu shee li dzɔɔ yi nyɔŋa yεε.

² Kinjikwiij kini nuuŋ ki bəmfəŋ bε li nshe yini-i feti bukwεε bε ki, ntse we wu bukwεε wuni kɔɔ ɔ bəniiŋ bε li nshe yini-i si mbiij.

³ Nchindaa wu Nyɔ wulu dza dzɔ mi ε ntè nuuŋ li tsaj yi Fiana yi Nyɔ-ɔ, gεεŋ bε mi li bukaka. ɳεŋ kwεεŋ wumu ε wu shee lε nyāŋ yi bəndi yi-i, yi yεchi ni gaa ε yih yisε bε məŋkooŋ li yi-i bwiŋ me bifisi bukooŋ bu Nyɔ-ɔ. Nyāŋ yilu tè kəmi bikoo mfomənyaan̄ bε shé yoofi.

⁴ Kwεεŋ wulu tè sa ndú yi bəniiŋ bε nɔŋa bε nɔŋa yi yεchi, se miεŋini bwiŋ bε munchi mu bε nachε bε kikwa ki yεchi mao ɳwaani ta yi tεεmi kwa yimi bε ɳwaani biee bi tεεmi kwa bimu. Tè gii kəmi fika lε wuu bɔ ε bε nachε bε kikwa ki yεchi ε fi tè yisε bε biee bi bəndi yi mao nyεŋ yi bukwεε.

⁵ Be tè tsεε bukooŋ bumu wu fε lii bu nuuŋ lε ɳgaŋgaa li le, “Babiləŋ wu nyɔŋa wu ni binjiŋkwiiŋ mao wu biee bi bəndi yi bi li nshe yini-i.”

⁶ Nse ɳεŋ kwεεŋ wε ε wu woŋ ɳgoŋ me bəniiŋ bε tè nuuŋ bε Nyɔ-ɔ bε bε tè woyε be kii Jiso, me kɔɔ wu si mbiij.

Si ntè ḥεε kweeŋ wulu le, kimfime wondé mi ḥege.

⁷ Nchindaa wu Nyɔ wε bii li mi-i laa, “Kimfime wondini wε kii la? Ngii mfusi wε kinyi ki fhee fi kweeŋ wuni bε nyaŋ yi bendi yih yini yi kemí bikoo mfomenyaan bε shé yoofi yi tuuti wu yini.

⁸ Nyaŋ yi bendi yi yini, yi ɔ ḥeε yini tè nuuŋ lu, dεeni yani yi mεen yε lu kε. Yi gii yi bo likwiŋ fε kitoo ki shiiti ni wuuŋŋ kεe, yi yεe lewe yi gεeŋ fε bε gii bε lεe yi fe. Kimfime gii ki wondé beniŋ bε nuuŋ li nshε-ε bε ti mεen saa ke le be tsεe mεŋkoŋ mε bee le kin̄waati ki beniŋ bε kemí ntse-ε mbεechε si nshε tè bεchi kε. Ki gii ki wondé be si be gii be ni be ḥingi nyaŋ yini, kife nyaŋ yini tè nuuŋ lu, se nuuŋ le yi mεen yε lu kε, yi mεen yε se yi tuu yi bε kε.

⁹ Fini nuuŋ fhee fi weki bufi bunəŋja. Bikoo bi nyaŋ yεe bi mfomenyaan biee nuuŋ bεŋkumε mfomenyaan bε kweeŋ wε shiiti lu. Bikoo bilu nuuŋ tε bεmfəŋ mfomenyaan.

¹⁰ Bεmfəŋ bε bεtiinu we baa kituŋ, mumkpaŋ mεen̄o seki, wumu mεen̄o ki bε-ε kε. Wεe naa bε loo, ni kemí le nuuŋ lu nεe li mfi niŋ li.

¹¹ Fi kii nyaŋ yi bendi yi yε yi tè nuuŋ lu, yi se mεen yε lu kε, yi yε tε mfəŋ, mfəŋ wuni nuuŋ wu kiŋga nyaan, se nuuŋ le wε li kintutu ki bεmfəŋ bε mfomenyaan baa. Wεe gii ke wu naa wu bε tε, gii gεeŋ fε bε gii bε lεe wu bu lεewu.

¹² Shé yi yoofi yi ɔ ḥingi yini nuuŋ bεmfəŋ bε yoofi bε bε mεen̄ ki nyε kε buŋga bu nsawuu li bee kε. Bε gii naa bε kokε be, se be tuu be kemε buŋga le be ni be seki be nyaŋ yi bendi yi yε. Se nuuŋ le be gii be saa ntaj wu mfi mumkpaŋ kwaa.

¹³ Bani bεchu kemí baa nεe mbεechε mumkpaŋ.

Be gii be nyε buŋga bubeet bu nsawuu buchu li nyan yi bendi yi ye-ε.

¹⁴ Be gii be banchε be tonj dzinj be Nwanε Nshəəŋ, Nwanε Nshəəŋ se yaa be, kifε nuunj Taa wu bεtāa bεchu tuu nuunj Mfəŋ wu bεmfəŋ bεchu. Gii naa tonj yaa be bεniiŋ bee be wu teenj wu tsaa be lemi be wu mfi kwi.”

¹⁵ Nchindaa wu Nyɔ wε tee li mi-i le, “Dzəə yi o bee o ɳεŋ kinjikwiij kεe shee li yi ye nuunj ɳwaani bεniiŋ bε bintutu bi bεniiŋ le mao bitoŋ bε bεniiŋ bε yeti jé chichi chichi.

¹⁶ Se shé yi yoofi yi o bee o ɳεŋ yεε nuunj yi, yi bee nyan yi bendi yi ye gii be ni be baanini kinjikwiij kεe. Be gii naa be fweeni biee biee bichu se shε tñj kilere, bε ɳøonyε nyan ye, bε mεeshi bε tøŋ wu bε wi.

¹⁷ Fini nuunj ε Nyɔ yi gεε li shéŋ yi bee le be fe ffee fi yi køŋgisi, yi tuu yi fe le be ni be kεmi kimbeenchε kimumkpanj le nyε buŋga bubeet bu nsawuu li nyan yi bendi yi ye-ε gεεŋ bo si je yi Nyɔ gii yi be yi køchε.

¹⁸ Kweenj wao bee o ɳεŋ wε nuunj kiton ki nøŋa ki kεmi buŋga le bεmfəŋ bε li nshε yini lewe bεchu.”

18

Si kiton ki Babiləŋ gii ki we

¹ Lεjij ləlu ɳεŋ nchindaa wu Nyɔ wumu shiiti bε liboo kεmi buŋga bu nøŋa, kinj'wofu kee bεndi li kikoo ki nshε-ε kichu.

² Se dzeŋgi liboo bε je yi teemj le, “Babiləŋ wu nyøŋa weo kituŋ! Wu weo kituŋ! Wu toŋ fe bintsii bi bøŋj bε kinjundi tsiiŋ fe-e. Wε ntuuŋ wu fiana yi tii chichi. Wε ntuuŋ wu muniiŋ mu nyεŋ bε mu bε baanini munchu.

3 Wu weø kituŋ kifε bitoŋ bichu woŋ bieε ntse we
wu nyεŋ yi bukwεε wu kɔɔ be si mbiij, bεmfɔŋ be li
nshε-ε fe baa ntse wu nyεŋ be wu. Beniiŋ be wa-aŋ
bechu be li nshε-ε loo baa kii wu kii kwa wee wuu
banche ŋge.”

4 Nse ntuu ŋ'woo jε yimi dzeŋgi liboo yi tiiti le,
“Beniiŋ beŋ, bo yεεŋ fe,
kiŋ nε ni le li bibifi biee li kε,
be le kiŋ nε ni le te li ŋge wu gii naa be le wu-u kε.

5 Bibifi biee gbeεŋ bieε bi yise bi bo liboo,
Nyɔ kimi yε wu li biee biee bibifi-i.

6 Be fe be wu si feti li beniiŋ bamu-u.
Be soon wu li kiŋge kee li kiŋga kife.
Be gεε mbiij me nuuŋ ŋge,
muka mumfεεŋ le fika fi ti giki li beniiŋ bamu le,
be nyε li wuu le woŋ.

7 Be fiche ŋge be ntɔnyε be nyε li wuu,
nεε si tε gii tsakisi yi li bunɔŋa-a linti jii kikuun kee.
Shiiti juti ŋkondi tiiti le,
‘Nnuuŋ Yaa li kabara,
nnuuŋ yε kwεε ŋku kε,
nnuuŋ ntε naa le ni ndii nseti kikoo kε.’

8 Si tiiti le, ε neelε si ŋge gii be li wuu jobε chi
mumkpaŋ.

Chigεŋ gii chi we li wuu ni dii seti kikoo.
Dzeeŋ gii yi kɔɔ wu.
Be gii be tɔŋ wu be wi,
kifε Taa Nyɔ wu gii saa wu nuuŋ wi wu kεmi buŋga.

Beniiŋ be li nshε-ε gii be ni be dii Babilɔŋ

9 Bεmfɔŋ be li nshε-ε be tuu be feti nyεŋ yi bukwεε
be wu, be jii kikuun be wu, be gii be ni be dii be
fienŋgi mfi wu be ŋεŋ si njii yεki li wuu mɔɔ si duti.

10 Be gii be ni be lemi mfiij bę chęne, be se ni be ḥiŋgi si bę ḥwəki bę wu. Be gii be ni be jaachi yi yi be tiiti le, ‘Hebee! Hebee! Babiloṇ, wę wu kiton ki nəṇa! Ḫ nuuṇ kiton ki ko! Ḫę geenj wu bę li wę mfwaa mumkpanj ni?’

11 Beniij bę wa-aṇ bę li nshe-e gii be ni be dii wu be seti bikoo kife wi męeṇj yę lu wu gii naa ni guti biee bi bee ke.

12 Wi męeṇj yę lu wu gii ni guti biee bi bee si bi bę nache bę kikwa ki yęchi ke ki ncherere, ke bi bę nache bę ḥwaani ta yi tęemi kwa, ke bige bi fęŋkeṇ bi tęemi kwa. Nęe si wi męeṇj yę lu wu gii ni guti ndú yi be yi shingii ke yi yęchi ḥgəmingəmi, ke yi nuuṇ miefsimiefi, ke yi yęchi gaa ke. Wi męeṇj yę lu wu gii ni guti biti bi bee bi sęendi shuuṇj, ke biee bi bee bichu bi bę nache bę bige bi kiyo-ą bę biee bichu bi bę nache bę biti bi tęemi kwa ke kikwa ke kitu mao ta yi lęebi ke.

13 Wi męeṇj yę lu wu gii ni guti biti bi bee bi bę feti męeṇj me sęendi lu mao biee bi sęendi bi bę deeki biee lu mao kidzoma mao ḥwaani męeṇj me sęendi mamu, mao ḥwaani kidzoma kimu ke.* Mao mbiij mao męeṇj mao musu me giij le bę giij yi foṇ ke. Wi męeṇj yę lu wu gii ni guti bənaṇ bę bee mao nsháoṇ mao bikun mao bikpoto bi bee bi nyāṇ chiiti ke. Wi męeṇj yę te lu wu gii ni guti bəniij bę bee bęyon bę bę kabini li bəmfə-a ke.

14 Be gii bę ni bę tiiti li wu le, ‘Biee bichu bi shénj ya tę nuuṇ li bi-i gęeṇj biee waanj, kwa wa bę bunəṇja bwo buchu ma bwęe, Ḫ męeṇj yę Ḫ tuu Ḫ naa Ḫ ḥęj bi ke.’

* **18:13** ḥwaani kidzoma kini nuuṇ le jé yi Bara-a le, “fran̄kinsę”, se ḥwaani biee bi sęendi bini nuuṇ te le, “męer”.

15 Beniinj bε wa-anj bε tè kabini biee be jii mbenj li tsanj yee li, gii be lenj mfiinj bε chenε si be bichi wu njingi ñge lε. Be gii be ni be woki kwe lewe ñge, be ni be seti bikoo be jaachi yi be tiiti le,

16 ‘Hebee mi! Hebee mi! Nshiiñ yi ñge li kitonj ki nɔñja kini-i, ki tuu ki seti ndú yi shingji ke yi yechi ñgëmingëmi ke yi yechi gaa, yi miεñini bε biee bi bε nachε bε kikwa ki yechi ke ñwaani ta yi tεemi kwa yimi ke ñwaani biee bi tεemi kwa bimu.

17 Bε yensi baa bunøña bwée li kikaa ki mfi-i kimumkpañ?’

Bete bikoo be yih yi dzøø le be beniinj bε denjgi le yih yi dzøø li mɔø bε nindi le mɔø beniinj bεchu bε denjgi li dzøø be kabini wanj, be gii be lenj tε mfiinj.

18 Be gii be ni be njingi si njinj yeki mε duti be tuu be ni dii be kwenjgi le, ‘Kitonj ki tuu ki nuuñ si kitonj ki nɔñja kini nuuñ ki la?’

19 Be gii be ni be lendi kibonj li fa be dii kwe be seti bikoo, be ni be dii be kwenjgi le, ‘Hebee mi! Hebee mi! Nshiiñ yi ñge li kitonj ki nɔñja kini-i ki beniinj bεchu bε kemi yih yi dzøø loo baa li bunøña bwée li! Bε yensi baa wu li kikaa ki mfi kimumkpañ ni?’

20 Beñ bε nuuñ li kwεεñ wu Nyɔ-o, ne neki fine li fíeñ fi keti be wuu. Beñ bεchu bε nuuñ beniinj bε Nyɔ-o bε bøøñ bε nto-onj bε Jiso-o mɔø bentomføñ bε Nyɔ-o bεchu, ne neki yεεñ kife Nyɔ sonde yε nsa li fíeñ fi wu fε bε be-eñ!’

21 Nchindaa wu Nyɔ wu tεemi wumu se dza too tεtε chi nɔñja si jeni chi nɔñja, shiiki chi shee li dzøø yi nyøña ni guuu. Si wu shiiki lε tuu tee le, “E neε lε si bε gii be shiiki wε wu kitonj ki nɔñja ki Babiløñ o

shee bε buŋga lε, bε te tuu le bε ɳεŋ wε kε.

²² Be mεεŋ yε bε tuu bε woo kəmī məə tebi cho
məə nuuŋ səŋ ya kε. Be mεεŋ yε məə bε ɳεŋ wι wu
nindi fīee məə nuuŋ fi la le kii wε kε. Be mεεŋ yε bε
woo jeni yeti li kintsii ko-o kε.

²³ Lambo mεεŋ yε le wu tuu wu woo kii wε kε. Be
mεεŋ yε bε tuu bε woo te jε yi nyuŋ wutso məə nuuŋ
yi kwεεtso yeti li wε-ε kε. Fi gii fi nuuŋ le kife bεniiŋ
bε wa-aŋ bε tε nuuŋ li wε-ε tε nuuŋ bεniiŋ bε nəŋa
bε nəŋa bε li nshε-ε, o tε gii o yεŋgi bε biton bichu bε
mfīŋ ya.

²⁴ E kiton kini ki ɳgəŋ mε bentomfəŋ bε Nyə-ə bε
mε bεniiŋ bε nuuŋ bε Nyə-ə nuuŋ li tsan yi ki-i. E
ki ki bεniiŋ bεchu bε be woyi li nshε-ε baa li tsan yi
ki-i.”

19

Be nyεε n'yəənchε li Nyə-ə

¹ Lεjŋ lεlu, ndza ɳ'woo fīee si jé li kimbanchε ki
bεniiŋ lε ki nəŋa liboo, ki dzeŋgi le,
“N'yəənchε ni nuuŋ li Nyə yisε-εi.”

E yi yi suuti bεniiŋ, ε yi yi kəmī bunəŋa bε buŋga.

² Yi sondini bεnsa bee yi biki chεεŋ bε dze yi tsaaŋ.
Yi ləŋ yε ɳge li ɳgi wu kinjikwiŋ wεε
tuu bifisi kikoo ki nshε-ε bε ntse we wu kinjikwiŋ.
Yi tuu yε nsooŋkibaa li kwεεŋ wulu-u

kii bεniiŋ bee bε nimε-ε bε bε tuu bε woyε.”

³ Be tuu be kaari be dzeŋgi le,

“N'yəənchε ni nuuŋ li Nyə-ə.

Nŋiŋ mε jiinyi li kiton kini-i gii me ni me jiinyi mfi
kwi nyimu nsiŋ.”

4 Beekaan be mbaamfiee ntsə binee baa məə biee bi yon bi binee biee tuu bi we fəkwiiŋ bi nyee n'yəənchə wu nyəŋja li Nyə-ɔ yi shee li kabara-a. Bi tiiti le, “Fi nuuŋ le. N'yəənchə nuuŋ li Nyə-ɔ”.

5 Je yimi se tuu yi bo li kabara-a yi tiiti le, “Beŋ bechu be nuuŋ bəniŋ be nime-ɛ be Nyə-ɔ, ne yəənchi yeeŋ Nyə yiseŋ, beŋ bechu be chendi yi məə be nteŋ be nteŋ məə be nəŋja be nəŋja, ne nyee yeeŋ n'yəənchə li yi-i.”

Tsənə chi bugoo bu Nwane Nshəəŋ le

6 Nse ntuu ndza n'woo ffee simu si je yi kim-banche ki bəniŋ le yi yeti si dzəə yi beki li mbəmɛ, yi kumini si dzaaŋ yi wami be buŋga yi tiiti le, “N'yəənchə ni nuuŋ li Nyə-ɔ, kife Taa wuseŋ wu Nyə wu Kəmi Buŋga Buchu səkəə kituŋ.

7 Te ni te nəki, te wuki bujəŋ, te nyee n'yəənchə li yi-i, kife mfi wu bugoo bu Nwane Nshəəŋ le bəeə kituŋ, Kwəetso nachəə yi yee.

8 Be nyee baa ndu kituŋ yi nuuŋ shiingii yi wuuti yi miəŋini wu chuumɛ.”
(Ndu yini nuuŋ kin̄ge ki tsaaŋ ki bəniŋ be nuuŋ be Nyə-ɔ.)

9 Nchindaa wu Nyə wulu tuu tee li mi-i le, “Tsəe fini le, ‘Kin̄eetine ki nəŋja kəe ki bəniŋ be be teeŋ li tsənə chi bugoo bu Nwane Nshəəŋ le.’ ” Tuu tee li mi-i le, “Tefə chini chee tefə chi Nyə-ɔ cheeŋ.”

10 Nse ndza we li bikaa biee li le nyee n'yəənchə wu nyəŋja li wuu. Tuu tee li mi-i le, “Kiiŋ ɔ ni ɔ feti le kə. Nnuuŋ nee te wi wu nime si wə məə bəŋwaana be lemi li ffee fi be tiiti kii Jiso. ɔ nyee n'yəənchə

wu nyəŋja nuuŋ li Nyə-ɔ. Fiee fi bε tiiti kii Jiso fini* nuuŋ nεe fi kibee fi bεntomfəŋ be Nyə-ɔ tε tiiti.”

Nwanε Nyə toŋ dзиŋ yaa bεniiŋ bee bε mbani-i

¹¹ Ndza ŋεŋ si kiboo gwiye, kikuŋ kimu ki nεŋgi lemi. Wi wu tε nuuŋ le ki-i lewe bε tε teenyi wu le Wi wu Lemi li Je ye-e bε le Wi wu Cheeŋ, ti sondini bεnsa bee tundi mɔɔ dзиŋ yi tsaaŋ.

¹² Lii yee tε nuuŋ si nimi chi wi-i, bifə bi bumfəŋ nuuŋ wu li fa ŋge. Tε gii kεmi bukooŋ ε bε tsεε li wuu bwiŋ bu wi wumu kii ye ke fuki wu nsiŋ.

¹³ Tε gii nuuŋ ε wu chuumε ndu yi njeen li bwiŋ ε bε lii li ŋgɔ-ɔŋ. Bukooŋ bu bε tε teenyi wu lu nuuŋ le Je yi Nyə-ɔ.

¹⁴ Beniiŋ bε dзиŋ-iŋ bε liboo biki wu lejŋ le bikuŋ bi ncherere-e ε be liishε ndú yi miɛɛfii yi wuuti yi nεŋgi ncherere.

¹⁵ Nyə yi dзиŋ yi keeti tε buti le wuu wa yi gii nuuŋ le yaa bitonŋ lu tuu ni səki bi bε buŋga bu nəŋja. Gii buu sheŋ yi Nyə yi Kεmi Buŋga Buchu doonchε li bεniiŋ li. Sheŋ yi Nyə yini nuuŋ yi fuuti ŋge nεe si kisɔ ki bε ti seendi muntaan le mbiŋ buti.

¹⁶ Li kikŋ kee li bε li yeeŋ yee li ε bε tsεε bukooŋ bwēe le, “Mfəŋ wu bεmfəŋ, bε le Taa wu bεtāa.”

¹⁷ Ntuu ndza ŋεŋ nchindaa wu Nyə wumu lemi li jobε-ε. Tε lemi le dzeŋgi li muniiŋ munchu mu jiindi liwe tiiti le, “Bε yeeŋ nε baanchε fe tsənə chi nəŋja chi Nyə fe chini-i.

¹⁸ Ne gii nε ji goon yi bεmfəŋ bε yi bεte bikoo bi bεniiŋ bε dзиŋ-iŋ mɔɔ bεniiŋ bε kεmi buŋga mɔɔ yi bikuŋ bε yi bεniiŋ bε beeŋ le bi-i, mɔɔ yi bεniiŋ

* **19:10** Dεεŋ le, “...fiee fi Jiso yo fini...”

bechu bε nuuŋ bεmfə məo bε nuuŋ yε bεmfə kε məo bεniŋ bε ntεŋ bε ntεŋ bε nəŋa bε nəŋa.”

19 Nse ɳəŋ nyāŋ yi bəndi yi bε bεmfə bε nshε-ε məo bεniŋ bε bee bε dzi-inj ε be banche le be toŋ dziŋ bε wi wu tε shee lε kiku-uŋ məo bεniŋ bee bε dzi-inj.

20 Dzij bεchi, yi kəo nyāŋ yi bəndi yi yε bε wi wu tε yεŋgi le nuuŋ ntomfə wu Nyə. Wi wuni nuuŋ wu ti shiiŋ shiiti nyāŋ yilu limfwə, feti bintə wa bi biee lε. Biee bini nuuŋ bi yi tε yεŋgi bεniŋ bε kəmi ɳkiki wu nyāŋ yi koofiyi li be bwiŋ, məo bε nyεε n'yəənchε wu nyəŋa li kee ki nuuŋ mfise yi nyāŋ yi bəndi yi yilu. Tε ləŋ be bε bεfə bani be mεen bεyəŋ lε libε chi wi bε muŋkaŋ duti le-e.

21 Wu wu tε shee lε kikuŋ kεe lεwe wachε kiŋkε ki bεniŋ lε kεe bε nyə yi dzij yi tε buti lε wuu wa, muniiŋ munchu ji li taŋ wu mfi kimumkpaŋ goon yi bεniŋ bəlu mu ɳεəndi.

20

Nsawu wu biya nchuki

1 Ntuu ndza ɳεŋ nchindaa wu Nyə wumu shiiti bεe liboo kəmi kiŋgwiye ki kitoo ki shiiti ni wuuŋ kεe, məo kincha kimu ki nəŋa lε wuu bə.

2 Kəo kiŋguuŋ ki nya-aŋ kεe ki bosini nyāŋ yi dzəo yi tε nuuŋ yə yi lindεeri yε yi nuuŋ kiŋkundi məo Satan, kaŋ bε kincha kεe le yi ni yi nuuŋ lu nsiŋ gεεŋ bo biya nchuki.

3 Si tε kaŋ lε, tuu ləŋ lε kitoo ki sechi ni wuuŋ kεe, fa, se tuu laaŋ kimfimε kilu le yi ni yi nuuŋ le, kii yi ni yi denŋi yi yεŋgi bε bεniŋ li tεεŋ li, nsiŋ gεεŋ bo mfi wu biya bi nchuki biee naa bi ka. Lεjŋ ləlu

bε gii bε kaari bε fanchε yi bε chine li yi-i nεε li mfi niŋ li.

⁴ Ntuu ndza ɳεŋ bεkabara, ε bεniŋ bε tε shee yε lu nuuŋ be bε bε tε nyε buŋga bu nsawuu li tsan yi bee. ɳεŋ te fiana yi bεniŋ bε be tε woyε be buushε be bikoo kii be tε tiifi kii Jiso mɔɔ jε yi Nyɔ. Bεniŋ bani nuuŋ bε tε mεεŋ ki nyε ke n'yɔɔnchε wu nyɔŋa li nyaŋ yi bεndi yi yεε, ke mfiſε yee ke, be ti mεεŋ ki gεε ke ɳkiki wu nyan yi bεndi yih yilu fe lii, ke li tsan yi bee ke. Bani tε kaari be to lu be sεki bε Krai li biya nchuki-i.

⁵ Fini fιεε le bεniŋ bε tε kaari be to lu bani baa nuuŋ mbochu wu ɳkosi li kwe-e. Kιŋkε ki bεniŋ bε tε saa be kwiye ti mεεŋ ki kaari ke le ki to lu ke, gεεŋ bo mfi wu biya bi nchuki bιεε tε ka.

⁶ Bεniŋ bε kεmi kinεetinε ki nəŋa be tuu be nuuŋ waan, ε be bε kεmi kintsi li mbochu wu li kwe-e wu ɳkosi wεε. Kwe yi kinga kife kεmi yε buŋga lε bee lεwe ke. Be gii be ni be nuuŋ bεte muntofi bε Nyɔ-ɔ bε be Kinsofu ki Nyɔ tε kaachε, be ki gii be ni be sεki nsiŋ gεεŋ bo biya nchuki.

Bε gii bε lεεshε Satan

⁷ Biya bi nchuki bini gii ke bi ka, bε fanchε Satan li yih yi ncha-a,

⁸ gii naa tuu bo bε ni dengi yεŋgi bε tεεŋ chi yi nuuŋ li boo yi nshε yi naa li. Tεεŋ yini nuuŋ Gog bee Magog. Gii bančε be be nachε si be gii be ton dzin. Be gii naa be ni be nuuŋ si mfwε me li dzɔɔ yi nyɔŋa-a.

⁹ Be gii be naa be bo be dεndε be gεεŋ li nshε-ε be kεnε kintsi li bεniŋ bε nuuŋ bε Nyɔ-ɔ bε kiton

ki kəŋgisi. Se nuun̄ le, wi gii naa wu shee liwe wu ləesh̄e be bu ləesh̄e.

¹⁰ Be gii naa be kəə kin̄kundi ki t̄ deŋgi ki yəŋgi b̄e be, b̄e ləŋ̄ ki l̄ libe-ε nuun̄ chi wi b̄e mukan̄ duti le, f̄e nyaŋ̄ yi bəndi yi be wi wu t̄ yəŋgi le nuun̄ ntomfəŋ̄ wu Nyɔ̄ nuun̄. Be gii naa be ni be n̄in̄gi n̄ge fe butuu məə fənshaŋ̄ mfi kwi ma nsin̄.

Nsa wu kim̄erisε

¹¹ Ntuu ndza n̄ej̄ kabara wu nyəŋ̄a wumu wu n̄ej̄, n̄ej̄ t̄ wi wu t̄ shee lu. Kiboo b̄e nshe dza bi kifi bi laayε wu limfwe, b̄e ti mæen̄ ki tuu k̄e le b̄e n̄ej̄ bi fəmu k̄e.

¹² Ntuu n̄ej̄ te bəniŋ̄ bəchu b̄e t̄ kwiyε kituŋ̄ b̄e n̄oŋ̄a b̄e n̄oŋ̄a məə b̄e nteŋ̄ b̄e nteŋ̄, be lemi kabara limfwe. Be gwiyeŋ̄ birŋ̄waati, be gwiyeŋ̄ kimu nuun̄ ki kəmi məŋ̄koŋ̄ me bəniŋ̄ b̄e kəmi ntse-ε. Be bəchi be sondini bənsa li bəniŋ̄ b̄e t̄ kwiyε kituŋ̄ baa, be biki si kiŋ̄ge ki wi-i t̄ nuun̄ si b̄e t̄ tsεε li biŋ̄waati bieε.

¹³ Dzəə yi nyəŋ̄a se buush̄e bəniŋ̄ b̄e t̄ kwiyε lu be b̄e. Kwe b̄e kwεεŋ̄ wu biŋ̄kwı̄ buush̄e b̄e bee bəniŋ̄ b̄e t̄ kwiyε be b̄e te. Be se sondini nsa wu wi biki fiee fi t̄ feti.

¹⁴ Be ləŋ̄ kwe b̄e kwεεŋ̄ wu biŋ̄kwı̄ l̄ libe-ε nuun̄ chi wi duti le-e. Libe chi wi duti le chini nuun̄ kwe yi kiŋ̄ga kife.

¹⁵ Wi wu b̄e t̄ mæen̄ ki tsεε k̄e bukoŋ̄ bwē l̄ kiŋ̄waati ki bəniŋ̄ b̄e kəmi ntse-ε le k̄e k̄e, b̄e ləŋ̄ wu l̄ libe-ε nuun̄ chi wi duti le-e.

¹ Nse ɳəŋ nuuŋ kiboo ki fəŋ bə nshə yi fiəŋ, kifə kiboo ki fichi bə nshə yi fichi tə ka kituŋ, dzəo yi nyəŋa məeŋ yə te lu kə.

² Nse ɳəŋ kiton ki waan ki nuuŋ Jerosaleŋ wu fwəŋ si ki bo liboo fe Nyə-ə ki shiiti ki bəe si kwəetso wu bə tə bəseyi bə nachə wu le bə gəeŋ bə nyə li nyumi-i.

³ Nse ɳ'woo jə yeti li kabara-a liwe ɳe le, “Biche yeeŋ ne ɳəŋ, kinstii ki Nyə gii yi ni yi tsiiŋ kəe bə beniŋ bee fe. Yi gii naa yi ni yi tsiiŋ bee be. Be gii be ni be nuuŋ beniŋ bee, yih yi Nyə kibee ni yi nuuŋ bee be, se yi ni yi nuuŋ Nyə yibe.”

⁴ Gii naa wəoye musu menchu mə shiiti be le lii. Beniŋ məeŋ yə naa tuu be kwi kə, fiee məeŋ yə lu fi beniŋ gii naa be ni be dii be seti bikoo, kə le be ni be kəmi ntənye wumu kə, kifə biee bi tə shiin bi nuuŋ lu kəo biee bi ka.”

⁵ Se wu wə wu tə shee li kabara-a liwe wə tee le, “Biche yeeŋ ne ɳəŋ, ɳgii mfə biee bichu dəeni bi to bi fəŋ.” Se tuu tee li mi-i le, “Tseə fiee fini le kinjwaati-i, kifə tefə chini chee nuuŋ chi cheeŋ li beniŋ bə gəe bufii li chi-i.”

⁶ Tuu kaari tee li mi-i le, “Fi ji fləe. Ə mi Alfa, ə mi Omega. Ə mi Kimbeəchə, ə mi Kimerise. Wi wu ndəcəŋ wondini wu, ɳgii nyə wu dzəo yi buti le ntuuŋ wu dzəo yi nyəe ntse le-e woŋ li yee li, te soon fiee kə.

⁷ Wi wu gii sə gii kəmə biee bini bichu si bisheye. ɳgii ni nuuŋ Nyə ye, ni nuuŋ ɳwanəŋ.

⁸ Se nuuŋ le beniŋ bə jaan le məo be kəmi yə kimbeenchə kə, məo be kinjə ki waniti-i, məo be woyi beniŋ, məo be feti nyəŋ yi bukwəe, məo be feti mfiŋ, məo be leki li bənyə bamu-u məo be binsəe le

bechu be gii naa be nuuṇ fibee lə libε-ε, nuuṇ chi wi
be muṇkaṇ duti le-e. Fini nuuṇ kwe yi kiŋga kifε.”

Jerosaleṇ wu mfwεṇ

⁹ Nchindaa wu Nyɔ wumu li kintutu ki
benchindaa be Nyɔ-ɔ be mfomənyaan̄ be t̄
kəmi b̄ke be mfomənyaan̄ be t̄ yisε be bεŋgε
mfomənyaan̄ le lejŋ baa, dza be be be tee li mi-i le,
“Be, ɳgii ndoonche Kwεetso wu nuuṇ kwεe Nwane
Nshooṇ li wεe.”

¹⁰ Se biee dzə mi nuuṇ li tsan̄ yi Fiana yi Nyɔ-ɔ, t̄eε
wu gεεŋ fe ɳkume wumu wu nyɔŋja-a wu dεεŋ liwe.
Se doonche mi kiton̄ ki waan̄ ki nuuṇ Jerosaleṇ ε ki
bo liboo fe Nyɔ-ɔ ki shiiti ki bεe.

¹¹ Ki t̄e shiiti l̄, kin̄'wofu ki Nyɔ-ɔ bəndi li ki-i ki
mienjini si t̄ete chimu chi lεebi chi t̄eεmi kwa chi be
teenyi le Jaspa, ki wuuti ni waan̄ si miadəŋ.

¹² Kiton̄ kilu t̄e kəmi mbaṇ wu nyɔŋja wu dεεŋ
liwe ɳge, feeŋ nuuṇ li mbaṇ wulu-u yoofi ntsə faa,
benchindaa be Nyɔ-ɔ yoofi ntsə bεfε nuuṇ li feeŋ yi
mbaṇ wulu-u. Be t̄e tsεε mεŋkooŋ mε bini bi Iselεe
bi yoofi ntsə bifeεtu li feeŋ yi mbaṇ wulu-u.

¹³ Feeŋ yini t̄e nuuṇ l̄ kimbe ki jobe t̄eti shεe, yi
nuuṇ wewe shεe, yi nuuṇ kwiŋkwiaŋ shεe, yi nuuṇ
l̄ jobe sechi shεe.

¹⁴ Mbaṇ wu kiton̄ kilu t̄e kəmi bimfoo yoofi ntsə
bife ε be tsεε mεŋkooŋ mε bəaŋ be nto-oŋ be Nwane
Nshooṇ l̄ be yoofi ntsə bεfε li ta yilu-u.

¹⁵ Nchindaa wu Nyɔ wu t̄e yeti li mi-i t̄e kəmi fii
l̄ bə nuuṇ kimbaaŋ ki be nachε be kikwa ki yεchi.
Fii wulu t̄e nuuṇ le fiche kiton̄ kilu be feeŋ yi mbaṇ
wulu məo bimbe bi mbaṇ wulu-u lu.

16 Kintsii kilu tè nuuŋ bimbe binεε bi nuuŋ yεεŋ bichu, ndeŋu be ɳkuŋu mao lewe nuuŋ yεεŋ. Se tuu fiche kiton kilu be fii we wε ki bo bεma nchuki be gii tiŋ (1,500). Si tè fiche le ndeŋu be ɳkuŋu mao lewe bo nεε yεεŋ.

17 Fiche te bimbe bi bo ɻkeenkee mbaanshee ntsø busø (36) li nsi-i.* Nchindaa wu Nyø wulu tè fiche be fii nuuŋ nεε wu wiwoŋ ti fichiñ lu.

18 Be tè gwaŋ bimbe bilu be ta yi teemí kwa yi be teenyi le Jaspa, kiton kilu tè nuuŋ ε be gwaŋ be kikwa ki yεchi kiki ki wuuti ni waan si miadəŋ.

19 Be tè kəkε kimbe ki kiton kilu-u be ɳwaani ta yimi yi teemí kwa chichi chichi yi kεmi bεnchəŋ chichi chichi. Tεte chi ɳkosi be teenyi le Jaspa, chi biki le Safiyε, chi kiteetε le Agεt, chi kinεε le Ȅmeraa,

20 chi kitiine le Oniks, chi busø le Kanelia, chi mfomεnyaan le Krisolit, chi nyaan le Beril, chi mfomεyoofi le Topa, chi yoofi le Krisobles, chi yoofi ntsø chimumkpaŋ le Jasiŋ, chi yoofi ntsø kife le Ametis.

21 Feeŋ yi mbaŋ yi yoofi ntsø faatu yini nuuŋ ε be tè fe be munchi yoofi ntsø mumfεentu, be dzø finchi fimumkpaŋ be fa fween wu mbaŋ wu mumkpaŋ lu. Dze yi kiton kilu, ε be fe be kikwa ki yεchi kiki, dze yilu wuuti si miadəŋ.

22 Nti mεεŋ ki ɳεŋ ke yih yi muntofi li kiton kini-i kε, kife Taa Nyø wu Kεmi Buŋga Buchu bee Nwane Nshəəŋ tè nuuŋ kituŋ yih yi muntofi.

23 Kiton kilu tè mεεŋ ye ki wεki jobε mao nuuŋ kwii wu bεndi fe kε, kife kin'wofu ki Nyø tè bεndi fe, Nwane Nshəəŋ nuuŋ lambo wu fe.

* **21:17** Kε le, li budεmfu-u.

24 Bitoñ bichu gii naa bi ni bi deñgi tε nuuñ li kin'wofu ki kiton kilu, bœmfœñ be li nshœ yini gii be ni be bœe be bunœña bu bee li kiton kini-i.

25 Be nuuñ te naa bœñe fweeñ wu mbañ li kiton kini-i jobe chimumkpañ kε, kife lœkuñ nuuñ te naa jin fe kε.

26 Be gii be naa be be bunœña mœ bulofu bu li biton bichu-u li kiton kini-i.

27 Se nuuñ le nuuñ free fi wuuti yε kε te naa le li kiton kini-i kε. Wi wu feti biee bi buya-a mœ nuuñ wu yœngi binseñ nuuñ te naa le fe kε. E nee bœniiñ be be tsœe meñkoñ me bee le Kiñwaati ki Nwanœ Nshœñ le ki be tsœe meñkoñ me bœniiñ be kœmi ntse le-e.

22

Dzœ yi nyœe ntse

1 Nchindaa wu Nyœ wulu tuu doonchœ mi dzœ yi nyœe ntse yi buti le kabara wu Nyœ-œ bee Nwanœ Nshœñ li lœkwiñ, yi beki yi wuuti ni waan si miadœñ.

2 Yi tœ beki le, yi keti le dze yi le kiton kilu-u kintikinti. Kiti ki nyœe ntse tœ kuu bimbe bi dzœ yilu-u bichu. Kiti kini ti wundi muntaañ kiñga yoofi ntso kife li kiya-a, ki wundi kiñga kimumkpañ kimumkpañ li kwii li.* Bibœ bi kiti kini-i tœ nuuñ ntsi yi be wœnchi tœñ chichi lu.

3 Fiee fi Nyœ tsoñ nuuñ te naa nuuñ li kiton kini-i kε. Gii ni nuuñ nee kabara wu Nyœ be Nwanœ Nshœñ fe kwaa. Beniiñ bee be nime-ε gii naa be nyœ n'yœñchœ wu nyœña li wu-u.

* **22:2** Dœñ le mu wundi muntaañ yoofi ntso mumfœñ li kiya le.

4 Be gii be ni be ɳiŋgi bushi bwee, bukooŋ bwee ni bu nuuŋ ε be tseē fe menshi mε bee.

5 Butuu mεenj yε le bu jij le kε, be mεenj yε be tuu be ni be weki lambo wu nyεe kiŋ'wofu mao nuuŋ li jobε-ε kε, kife Taa Nyɔ gii ni nuuŋ kiŋ'wofu kibee. Be gii be ni be səki si bəmfəŋ mfi kwi.

Jiso bεεə mfi fintεŋ

6 Nchindaa wu Nyɔ wulu tee li mi-i le, “Tefε chini cheε chi cheεŋ li bəniiŋ be gεe bufi li chi-i. Taa wu nuuŋ Nyɔ yi fiana yi bəntomfəŋ bee toŋɔ nchindaa we le be doonche bəniiŋ bee be nime-ε, fiee fi kəmi le fi gii fi ka mfi fintεŋ.”

7 Jiso tee le, “Woo yεεŋ, mbεεə mfi fintεŋ.” Kinεetinε ki nəŋja kεe ki wi wu gεe ntonj wu Nyɔ wuni nuuŋ tefε chi nuuŋ le kiŋwaati kini-i.

8 Mi wu Jəəŋ nnuuŋ wi wu ntɛ ɳ'woo ntuu ɳεŋ biee bini bichu. Le ɳ'woo ntuu ɳεŋ bi le, ɳ'wε li bikaa bi nchindaa wu Nyɔ-ɔ wu tɛ doonchi biee bilu li mi-i, le nyε ɳguŋu wu nyəŋja li wuu.

9 Se nuuŋ le, tɛ tee li mi-i le, “Kiiŋ ɔ ni məŋ le kε. Mi ɳ'wε nεe te wi wu nime si wε mao bəŋwaana be nuuŋ bəntomfəŋ be Nyɔ-ɔ mao bəniiŋ be giki tefε chi nuuŋ le kiŋwaati kini-i. ɔ nyε ɳguŋu wu nyəŋja nuuŋ li Nyɔ-ɔ.”

10 Nchindaa wu Nyɔ wulu tuu tee li mi-i le, “Kiiŋ ɔ ni nyike ntonj wu Nyɔ wuni wu nuuŋ tefε chi nuuŋ le kiŋwaati kini-i kε, kife mfi wu bi gii naa bi dzəo kintsii wε kituŋ tsəkətsəkε.

11 Wi wu feti biee bibifi ba ni feti nεe biee bibifi, wi wu feti nyεŋ ba ni feti nεe nyεŋ. Wi wu feti fiee fi tsaanj ba ni feti nεe fiee fi tsaanj, wi wu waanj ba ni wuuti.”

12 Jiso tiitœ le, “Yikε yeeñ ne woo, mbœeo mfi fintœñ. Se mbœeo be kinsomfu soon wi kwikwi lu biki si nime chee nuuñ.

13 ε mi Alfa, ε mi Omœga. ε mi Nkosi ε mi wu Lejñ. ε mi Kimbeeche, ε mi Kimerise.”

14 Kinœetine ki noña kee li beniñ be tsootse ndú yi bee, le nuuñ be le fe fween wu mbañ wu giingi fe kiton kilu-u, be le be kemœ dze le be ji biee fe kiti ki nyee ntse-ε.

15 Beniñ be gii be ba lekuuñ le mbañ wulu baa be feti si bwí mœ be feti mfiñ mœ be feti nyen yi bukwœ mœ be woyi beniñ mœ be leki li benyø bamu-u, mœ beniñ be kœngisi binsœ, be yenji binsœ.

16 “Mi wu Jiso, mi ntonœ nchindaa wen le be-en le tee biee bini bi giingi li bintaashœ bi beniñ be kimbeenche. ε mi Biæchi mœ Nwañ wu li Kini ki Mfœñ Daafi-i, ε mi wu nuuñ Fintœñ fi teti Feñwœen.”

17 Fiana yi Nyœ be Kweetso tiitœ le, “Be!” Mœ nuuñ noo wu wuki le, tee te le “Be!” Wi wu ndœen wondœ li wuu be, wi wu kœngisi be, mwœ kemœ dzœ yi nyee ntse ε meeñ ki cho ke fiee ke.

Ntifi yi kimerise

18 Nchisinœ li wi kwikwi wu woo nton wu Nyœ wu nuuñ tefœ chi buti le kinwaati kini-i le, ε wi mœn wu taa fiee li chi-i, ke Nyœ gii yi tondœ beñge be be tee le kinwaati kini-i li wuu.

19 Wi wu mœn te le buu fiee le tefœ chi buti le kinwaati kini-i chi nuuñ nton wu Nyœ, ke Nyœ nuuñ te naa gœe le kemœ kee kimbe ki kiti ki nyee ntse-ε mœ kee kimbe li kiton ki waan ki be tsœ le kinwaati kini-i ke.

20 Wi wu tee kii biee bini tiitə le, “Chεεŋ chεεŋ,
mbεεə mfi fintεŋ.” Fi nuuŋ le. Taa Jiso, be!

21 Taa Jiso doonchε beŋ bεchu bε nuuŋ bεniiŋ bε
Nyɔ-ɔ shéŋ yi dzeeŋ. Fi nuuŋ le.

**Sari
Sari: Sari (New Testament+)**

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sari

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

0b48302f-d71e-5995-a8f4-98013bf8b3d2